

## Täysistunto

Tiistai 18.12.2018 klo 10.01—0.59

### 12.6. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

**Puhemies Paula Risikko:** Seuraavaksi esitellään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 32.

Keskustelun avaa edustaja Juhantalo, sen jälkeen ministeri Lintilä ja ministeri Lindström.

#### *Keskustelu*

15.04 **Kauko Juhantalo kesk** (esittelypuheenvuoro): Rouva puhemies, hyvin paljon kiitoksia! Aluksi haluan tietenkin kiittää jaostoni jäseniä molemmin puolin pöytää. Siellä on ollut äärimmäisen hyvä yhteistyö. Tämä on sellainen jaosto, jossa se on varmastikin luonteenomaista. Samalla haluan kiittää tietysti meidän molempia ministereitämme hyvästä yhteistyöstä, jonka takia olemme voineet näin hyvin toimia.

Jaoston mietintö on hyvin pitkä, mutta tämä aikataulu ei anna mahdollisuuksia sitä yksityiskohtaisesti ruotia. Katson pääasiat, joita meillä on ollut esillä.

Ensinnäkin kohta Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka. Hallitus pitää tietenkin hyvin oikeina niitä toimenpiteitä, joita Suomen viennin ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi on tehty, ja se on antanut tasavertaiset mahdollisuudet Suomen kilpailulle kilpailijamaiden kanssa.

Sitten innovaatiokeskus Business Finlandin toimintamenot. Momentille määrärahasi esitetään 97,5 miljoonaa euroa, joka on 13,5 miljoonaa euroa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa. Me pidämme Business Finlandin perustamista vuonna 18 erittäin tärkeänä. Se selkeyttää ja yksinkertaistaa yrityksille tarjottavia kansainvälistymispalveluja. Katsomme, että näitä tulee suunnata erityisesti pk-sektorin toimintaedellytysten kehittämiseen.

Jaosto kiinnittää huomiota myös matkailun suureen merkitykseen talouskasvulle ja työllisyydelle. Matkailussa Suomella on erittäin hyvää potentiaalia, ja vaikka jatkuvasti jäämekin muista Pohjoismaista hivenen jälkeen, tämä ala on kehittynyt erittäin suotuisasti. Siinä on merkittävää myös digitalisaation luomat uudet mahdollisuudet, jotka näkyvät hyvin merkittävästi erityisesti kiinalaisten lisääntyvänä matkailuna Suomessa, koska meillä on otettu käyttöön digitaalinen maksujärjestelmä ja se on heille tavanomainen.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen avustusvaltuudeksi esitetään 344 ja puoli miljoonaa, ja se on 74 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisessä budjetissa. Suomen asema tutkimus- ja kehitystoimintaintensiivisenä maana on tilastojen valossa kylläkin merkittävästi heikentynyt, mutta jaosto on tyytyväinen siihen, että tk-toiminnan kokonaismenot kääntyivät nousuun vuonna 17. Nykyiset panostukset eivät tietenkään riitä, ja tulevina vuosina tätä sektoria on kyllä käsiteltävä myönteisemmin.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Erityisen merkittäviä jaostolle ovat uutiset Suomen kaivosteollisuudesta. Metallien jalostusta kehitetään akkuteollisuuden käyttämien kemikaalien suuntaan, ja akkutoimiala voi tuoda Suomelle merkittävää menestystä, koska Suomen kallioperästä löytyy akuissa käytettäviä raaka-aineita.

Jaosto pitääkin tärkeänä, että hallitus tukee edelleen yritysten toimintaedellytyksiä myös Venäjän-kaupassa. Vienti Venäjälle on valitettavasti puolittunut, ja merkittävimmät kaupan riskit ovat poliittiset tekijät ja tullaukseen liittyvät ongelmat juuri tässä Venäjän-kaupassa.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaan määrärahaksi on esitetty 171 ja puoli miljoonaa euroa, joka on 8,5 miljoonaa euroa enemmän kuin kuluvan vuoden budjetissa.

Aktiivimalli on paljon puhuttanut, ja sen toimeenpanon lisäresursseiksi on esitetty 10 ja puoli miljoonaa euroa. Jaosto pitää hyvänä, että resursseja on osoitettu erityisesti TE-toimistoille.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut. Määrärahaksi esitetään 244 miljoonaa euroa, ja talouskasvun ansiosta työllisyys on parantunut. Tänä vuonna työllisten määrä nousee kaksi ja puoli prosenttia viime vuotta korkeammaksi, ja työllisyyden kasvu jatkuu edelleen nopeana. Työttömyyden aleneminen on kuitenkin ollut hidasta. Osaavan työvoiman saatavuus on muodostumassa yritysten kasvun esteeksi. Selvitysten mukaan jo yli 40 prosenttia yrityksistä on kokenut vaikeuksia löytää sopivaa työvoimaa. Jaosto katsookin, että on kyettävä nostamaan koulutus- ja osaamistasoa ja saatava käyttöön koko työvoima mukaan lukien maahanmuuttajat ja työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät. Suomelle on luonnollisesti ensiarvoisen tärkeää saada tulevaisuudessa käyttöön koko työvoima.

Tähän liittyy läheisesti kotouttaminen. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen määrärahaan esitetään 1,6 miljoonaa euroa. Määräraha on 570 000 euroa enemmän kuin tänä vuonna. [Puhemies koputtaa] Täytyy huomata, että lisäksi valtion kotouttamiskorvausten määräksi esitetään 222 miljoonaa euroa, joka on hivenen vähentynyt. Vähennys johtuu oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän vähentymisestä.

Jaosto kehottaa hallitusta jatkossa suunnittelemaan toimenpiteensä niin, että tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointi olisi nykyistä parempi. Jaosto on tyytyväinen siihen, että maahanmuuttajien työttömyys on laskussa, ja tuo esiin, että tutkimusten mukaan Suomessa hankittu työkokemus lisää selvästi maahanmuuttajien työllistymistä. Lähivuosina maahanmuuttajien kantaväestöä nuoremmalla ikärakenteella ja osaamisella on tietenkin suuri merkitys markkinoiden toimivuuteen, talouden ja yritysten kasvuun sekä alueiden kehitykseen.

Jaostomme on lisännyt 2 miljoonaa euroa melko tasaisesti näiden pääkohtien käyttöön. Se on painottunut hyvin paljon matkailun kehittämiseen ja innovaatioon, ja myös kuluttajayhteistyöhön on tullut merkittävä määräraha, ja tässä mielelläni mainitsen yhteistyön opposition edustajien kanssa.

Kiitoksia. Lisään mielelläni tuolta paikaltani.

**15.12 Elinkeinoministeri Mika Lintilä:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitoksen sana kunnioitetulle valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaoston puheenjohtajalle ja koko jaostolle hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä ja valmistelusta. Ja kiitokset niistä lisäyksistä, joita olette tähän pääluokkaan tehneet. Ne ovat varmasti kaikki tarpeeseen.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Arvoisa puhemies! Kuten jo eilen keskustelussa kävi ilmi, olemme palanneet tällä vaalikaudella selkeästi kasvun tielle. Näkymät ovat kauttaaltaan positiivisia läpi koko Suomen. Kaikki maakunnat kasvavat tällä hetkellä. Olemme katkaisseet hyvinvointiamme nartaneen näivettymisen kierteen.

Olemme hallituksena ponnistelleet päivästä yksi kansakuntamme kilpailukyvyyn vahvistamisen eteen, ja sitä ponnistelua tulee edelleen jatkaa. Edellisen hallituksen jättämä perintö ei ollut tietysti helppo. Paljon oli töitä pöydälle kasaantunut ja, kuten hyvin tiedämme, kansantaloutemme tila oli erittäin haastava. Oli siis aika kääriä hihat ja astua uudistusten tielle.

Hallitus asetti itselleen verrattain kunnianhimoiset neljä tavoitetta: Ensinnäkin velkasuhde tahtuu — se on tehty. Velaksi eläminen loppuu — tehty sekin. Kokonaisveroaste ei nouse — ei nouse, päinvastoin laskee. Ja työllisyysaste nousee 72 prosenttiin — kaikella todennäköisyydellä tämä on täyttynyt hallituksen loppukauden kuluessa. Summeerattuna siis: kaikki tämän hallituksen asettamat talouspoliittiset tavoitteet tullaan saavuttamaan tämän kauden aikana. Se on mielestäni verrattain hyvä saavutus.

Olemme tällä hallituskaudella toteuttaneet lukuisia kilpailukykyämme, talouskasvuamme ja työllisyyttämme parantavia päätöksiä. Kaikki merkit osoittavat, että olemme tehneet oikeita ratkaisuja. Suomi on palannut kasvu-uralle. Talouskasvu on vuosittain ollut pari edeltävää ja kuluvan vuoden yli 2 prosentin tasolla, ja VM:n uusin ennuste ennustaa seuraavalle vuodelle 1,5 prosentin kasvua. Maailmantalouden epävarmuuksiin emme voi vaikuttaa, mutta kotimaisiin tekijöihin voimme puuttua tekemisillämme, jotta pysymme kasvun polulla.

Paljon olemme tehneet. Kilpailukykysovimuksella saimme luotua hyvät edellytykset talouskasvulle. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toimina olemme muun muassa vapauttaneet kauppohen aukioloja, purkaneet sääntelyä, edistäneet yrittäjyyttä lukuisin eri keinoin, panostaneet matkailun edistämiseen, luoneet Business Finlandin, käynnistäneet tekoälyohjelman valmistelun ja niin edelleen.

Toki tekemistä vielä riittää. Avoimien työpaikkojen ja työttömien työnhakijohen kohtaanto-ongelma on todellinen ja vaatii uusia toimia. Kaikilla alueillamme ja lukuisilla aloilla on tällä hetkellä haasteena osaavien työntekijöiden löytäminen. Meidän onkin huolehdittava, että yrityksillä on käytettävissään osaavaa työvoimaa niin nyt kuin tulevaisuudessaakin. Tähän olemme vastanneet lisäpanostuksin. Hallitus sopi budjettiriihessä Lounais-Suomen siltasopimusmallin laajentamisesta myös muille työvoimapulasta kärsiville alueille, ja tähän varataan myös lisää rahaa.

Kansainvälisten osaajien houkutteluun esitetään Business Finlandille 4 miljoonaa euroa pysyvää lisämäärärahaa. On tärkeää tukea yritysten kasvua ja uudistumista, jotta yritysten kyky työllistää vahvistuu. Uutta luovat yrittäjät ja osaavat työntekijät mahdollistavat Suomen menestymisen.

Vuoden 2019 talousarvioesitys työ- ja elinkeinoministeriön osalta vastaa hyvin yritysten kasvuun ja uudistumisen tarpeisiin. Muutama nosto vastuusektoriltani.

Business Finlandin avustukset ovat reilut 344 miljoonaa euroa, joka on lähes 74 miljoonaa euroa enemmän kuin tämän vuoden talousarviossa. Business Finlandin toimintamenot kasvavat yli 13 miljoonalla eurolla 97 miljoonaan euroon, ja lisärahoituksen kautta pysymme jatkossa tarjoamaan yrityksille entistä laajempia palveluita ja vastaamaan kansainväliseen toimintaan ja investointien houkuttelemiseen.

Myös VTT Oy:n perusrahoitusta kasvatetaan 5 miljoonalla.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Erinomainen lisä, kasvuruiske alueille on myös EU:n rakennerahastojen rahoituksen aikaistaminen. Tätä rahoitusta on käytössä lähes 669 miljoonaa euroa. Tämä on peräti 287 miljoonaa euroa enemmän kuin kuluvana vuonna.

Päätimme myös pk-yritysaloiteohjelman kasvattamisesta. Valtion 35 miljoonan euron lisäpanostuksella saamme vivutettua arviolta 350 miljoonaa euroa lainarahoitusta pk-yritysten käyttöön.

Arvoisa puhemies! Mielelläni jatkan myöhemmin vastaamalla edustajien kysymyksiin. Tällä hetkellä näyttää, että aikani on ylittynyt verrattain reilusti.

**Puhemies Paula Risikko:** Varmasti tulee tilaisuuksia. — Sitten ministeri Lindström, olkaa hyvä.

**15.18 Työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten elinkeinoministeri edellä totesi ja kuten kaikki hyvin tietävät, talouskasvu on ollut hyvää. Tähän positiiviseen kehitykseen ovat vaikuttaneet lukuisat eri tekijät. Yksi keskeinen tekijä taloutemme kohenemisessa ovat tällä vaalikaudella olleet ne uudistukset, joita hallitus on tehnyt. Me olemme tehneet lukuisia talouskasvua ja työllisyyttä parantavia päätöksiä, ja osa päätöksistä on ollut kivuliaampia kuin toiset, mutta sanoisin, että me olemme olleet rohkeita, joskus jopa uhkarohkeita, siten tehneet kuitenkin parhaamme Suomen hyväksi.

Tämä parantunut talous on luonut pohjan positiiviselle työllisyyskehitykselle, ja muistutanpa vielä siitä, että kun kolme vuotta sitten käsiteltiin ensimmäistä talousarvioesitystä, meidän työttömyysaste oli 9,4 prosenttia. Nyt tulevalle vuodelle ennustetaan 6,9 prosentin työttömyysastetta. Ja kyllä, hallituksen asettama 72 prosentin työllisyystavoite tullaan saavuttamaan ensi vuonna. Viimeisimmän työmarkkinaennusteen mukaan työllisyysaste kasvaa tänä vuonna 71,7 prosenttiin, täten nousua on ennätykselliset 2,1 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta, ja tämä merkitsee työllisten määrän kasvua tänä vuonna peräti 66 000 henkilöllä. Ensi vuonna työllisten määrän arvioidaan kasvavan 30 000:lla.

No, ei tähän tietenkään pidä pysähtyä, pitää jatkaa uudistusten tiellä. Kuten olen monesti sanonut, helppoja keinoja ei enää ole, mutta toivottavasti yhteistyöllä pärjätään jatkossa. Me olemme tehneet uudistuksia, lista on pitkä ja hengästyttävä: On saatu aikaan kilpailukyky sopimus — kiitos työmarkkinajärjestöjen, tehty lukuisia parannuksia työlainsäädäntöön, vakinaistettu nuorten Ohjaamo-toiminta, otettu käyttöön työttömien 3 kuukauden haastattelut, mahdollistettu lyhytkestoisten opintojen suorittaminen työttömyysetuutta menettämättä, helpotettu itsensä työllistämistä, lyhennetty työttömyysturvan kesto, lisätty yrityslähtöisiä koulutuksia osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi, otettu käyttöön aktiivimalli. Ja tulevalle vuodelle päätettiin budjettiriihen yhteydessä muun muassa ottaa yrityksille käyttöön työllistämispalkkio, samoin perustetaan valtakunnallinen työkykyohjelma, jossa tavoitteena on sitten kuntouttaa työtön takaisin työmarkkinoille. Ja paljon muuta on tehty. Tässä nyt muutama poiminta niistä uudistuksista, joita on tehty.

Totean, että me olemme lisänneet valtion toimia. Aktivointiaste on lokakuun loppuun mennessä ollut tänä vuonna keskimäärin 32,4 prosenttia kuukaudessa, ja se on peräti 17 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten.

Ja mitä tulee vuoden 2019 talousarvioesitykseen, niin se pitää sisällään riittävät määrärahat päättämiimme uusiin työllisyyspolitiikan toimenpiteisiin. Julkisten työvoima- ja yrittäjäpalveluiden määrärahaksi esitetään 244 miljoonaa euroa. Lisäksi arvioidaan, että kulu-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

valta vuodelta siirtyy ensi vuodelle käyttöön uusia toimenpiteitä varten noin 160—170 miljoonaa euroa.

Minulla on vastuullani myös sitten tämä kotouttamisen kokonaisuus. Olemme hallituksen käynnistäneet kotouttamispolitiikan uudistamisen kahdella kärjellä: ensinnäkin kotouttamisjärjestelmän uudistaminen työelämälähtoisemmäksi, ja toiseksi maahanmuuttajan oma rooli on pyritty nostamaan keskiöön. Työllistyminen on tavoitteena kotoutumisen alusta alkaen. Tämä kehitystyö on OECD:n arvion mukaan ollut oikeansuuntaista, mutta työn on tietenkin jatkuttava. Erityisesti naisten ja lasten kotoutumisen tukea tulee vahvistaa entisestään.

Minäkin tähän loppuun totean omalta osalta, että kiitos valtiovarainvaliokunnalle ja sen työ- ja elinkeinojaostolle hyvästä ja rakentavasta talousarvioesityksen valmistelusta.

Tässä kohtaa oli tiivis katsaus vastuullani oleviin työllisyyspolitiikan ja kotouttamisen asioihin. Toivotaan, että keskustelu on rakentavaa ja yhteisiä asioita eteenpäin vievää. — Kiitos.

**Puhemies Paula Risikko:** Otettaisiinko debatti tähän heti alkuun? Haluaako jaoston puheenjohtaja käyttää tässä ensimmäisen puheenvuoron, kun kuuli ministereitten vastauksen?

**15.22 Kauko Juhantalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On mielenkiintoista ja hyvä kuulla ministereiden vastaukset, jotka juuri painottivat niitä samoja asioita, jotka ovat tärkeimpiä tuolla jaostossa olleet.

Haluan lisätä vielä äskeiseen omaan esitykseeni Venäjän-kaupan tärkeyden. Se on mahdolluttanut suuri vahinko, että meillä on maailmanvalta tuossa vieressä ja emme kykene enempää harjoittamaan kauppaa heidän kanssaan. Erityisesti kovin murehduttaa meidän maatalouden osuus viennistä. Siellä olisi erittäin hyvää, kansainvälisesti kilpailukykyistä tavaraa myynnissä, mutta se ei pääse sinne markkinoille. Meillä kone- ja laitekauppa käy hyvin, mutta sitä yleisellä tasolla tietysti häiritsee nyt Venäjän rahapolitiikka, ruplan kurssi, ja käytännössä tullausongelmat.

Erityisen myönteistä on matkailun ja Business Finlandin loistavasti alkanut toiminta. Matkailu ei ikänä saa riittävästi huomiota Suomen kansantaloudessa. Se vähän tuntuu niin kuin itsestään vain tapahtuvan tuolla Lapissa ja muualla, eikä se näy sillä tavalla selkeästi ihmisten elämässä. Sillä on suuri rooli meidän bruttokansantuotteessa tänä päivänä, ja toivomme, että se jatkuvasti pullistuisi ja lisääntyisi ja voisimme saavuttaa jonain päivänä muiden Pohjoismaiden tasoa, kuroa umpeen sitä, missä olemme jäljessä.

Tämänlaatuiset tulivat mieleen, kun kuuntelin ministereiden puheenvuoroja.

**15.24 Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työministeri Lindström puhui työllistämiskeinoista ja sanoi, ettei ole helppoja keinoja. Mutta niiden pitää ainakin olla toimivia. Se on mielestäni vähimmäisedellytys. Palaan nyt siihen puheenaiheeseen, mistä käytiin pitkiä keskusteluja tässä salissa näihin aikoihin viime vuonna eli aktiivimalliin, josta nyt olemme saaneet tietoa ja tiedämme, millä tavalla tämä toimenpide on vaikuttanut eri asemassa oleviin työttömiin. Näiden viimeisten tietojen mukaan edellisellä tarkastelujaksolla alennettua työttömyysetuutta saavien määrä nousi, ja niiden tietojen valossa tämä toimenpide, aktiivimalli, ei ole myöskään aktivoinut pitkäaikaistyöttömiä joutuessaan siitä, että jos esimerkiksi elää sellaisella paikkakunnalla, missä työtä ei ole, tai jos on

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

alentunutta työkykyä, niin tämä rangaistus ja raippa ei itsessään niitä työpaikkoja silloin luo tai sitä työkykyä lisää. Haluaisin nyt vielä kysyä työministeri Lindströmiltä: onko tosiaankin niin, että pitkäaikaistyöttömät [Puhemies koputtaa] joutuvat odottamaan vielä pitkälle ensi vuoden puolelle tai jopa kokonaan ensi vaalikauteen ennen kuin joitain todellisia isoja muutoksia aktiivimalliin tulee?

**15.25 Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin tästä samasta teemasta. Keskustelin tänään erään ikääntyneen rouvan kanssa, johon tämä aktiivimalli kohdistuu, ja hän kuului niihin poikkeushenkilöihin, jotka ovat onnistuneet löytämään keikkatyötä, mutta seuraus oli se, että elämä meni sekaisin huomattavasti pidemmäksi ajaksi, kun työttömyysturva lähti kokonaan. Elikkä silloin kun luodaan tällaisia aktiivimalleja, pitäisi olla varma siitä, että meidän etuusjärjestelmämme toimii aukottomasti eikä johda ihmisiä kohtuuttomiin tilanteisiin. Toivon, että tähän saadaan korjausta.

Aktiivimalli on tiputtanut monta ihmistä toimeentulotukiluukulle, ja hallitus lupasi korjata tätä mallia. Te lupasitte, että vuodenvaihteessa tulee asetus, joka laajentaa tätä koulutautumismahdollisuutta, ja kysyisin: mitä tälle asetukselle kuuluu? Samoin kysyisin: Mitä kuuluu niille työryhmille, joiden piti korjata paitsi tätä ykkösaktiivimallia myös sitä kakkosaktiivimallia? Ovatko ne aloittaneet työnsä, ja mitä sieltä olisi tulossa? Plus sitten kysyisin: kun Oivo ja Kerätär — olemme varmaan samaa mieltä — ovat tehneet loistavan selvityksen siitä, mitä palveluja tarvitsisivat ne ihmiset, joilla työkykyä ole täydellisesti, [Puhemies koputtaa] niin miten tämä otetaan aktiivimallissa mahdollisimman pian huomioon?

**15.27 Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että niiden työttömien tilanne on parantunut, jotka ovat onnistuneet löytämään töitä, kun taas niiden työttömien tilanne, jotka eivät ole onnistuneet löytämään töitä, on huonontunut. Työttömyysturvaa on leikattu, sen tasoa on heikennetty, ja sitten on tuotu tämä aktiivimalli, jota tässä edellä jo hyvin kuvattiin, miten se on toiminut. 90 prosentille se on ollut leikkuri, 10 prosenttia se on aktivoinut eli juuri saman verran, jotakuinkin saman verran kuin mikä porukka aktivoitui myös ennen aktiivimallia, ja sen takia tässä kohtaa ei auta sekään, että hallitus tuo aktiivimalliin 10 miljoonaa euroa lisää ensi vuodelle, vaan se pitäisi kyllä ihan reilusti kuopata. Mutta kysymys kuuluu: mikä on nyt sitten aktiivimalli kakkosen kohtalo? Vuoroin saa lukea lehdestä, että sitä viedään eteenpäin ja sitä ei viedä eteenpäin. Nyt haluaisin kuulla ministerin suusta, saammeko sen vielä tällä hallituskaudella vai päätetäänkö edes se jättää tähän.

**15.28 Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palataan vielä tähän aktiivimalliin. Olen myöskin arvoisan ministerin kanssa paljon keskustellut siitä, että nythän on haasteita esimerkiksi siinä tilanteessa, että muuttuu tilanne, ja siinä täytyy viranomaisten saada vahvistusta, ja usein kestää noin kuukauden verran, että saa vahvistuksen tähän muuttuneeseen tilanteeseen, ja silloin jäädään odottamaan sitä työttömyyskorvausta. Mutta käsitykseni mukaan tässä aktiivimalli kakkosessa puhutaan justiin tällaisesta luottamusloikasta, että luotetaan siihen työttömään, kun hän ilmoittaa, että hänen asemansa muuttuu, eikä tapahdukaan tämän tyylistä tarkistuksen tarkistusta, jolloin tietyllä tavalla työttömyyskorvaus tai jokin muu vastaava sitten jatkuu. Ja tähän oli se suuri kysymys, että me pääsisimme siitä pois, että aina tehdään lisätarkistusta ja kestää monta kuukautta,

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

että korvauksen saa. Mitä arvoisa ministeri tähän kommentoi, eikö tämä olisi sellainen uudistus, joka aiheuttaisi sen, [Puhemies koputtaa] että mitään väliinpuotoamisia ei tapahtuisi?

**15.29 Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministereille hyvistä esityksistä ja varsinkin tästä, että näivettymisen kierre on katkaistu. Eli ministeri Lintilä, kun otitte vastaan oman tehtävänne, loitte toivoa ja uskoa paremmasta paremmin kuin valtiovarainministeriö. Sanoitte, että Suomi elää ja menee eteenpäin, ja kyllähän sen ministeriökin valtionvarojen osalta sitten uskoi. Myös ministeri Lindström, teillä on ollut vahva vaikutus ja tehtävä, kymmenen kohdan ohjelmassa ainakin 70 eri toimenpidettä. Ehkä tässä kohtaanto-ongelmassa meillä on vielä vähän tekemistä, mutta nämä muut tulokset ovat erittäin hyviä.

Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaoksen puheenjohtaja Kauko Juhantalolle kiitokset näistä valtiovarojen jakovaroista, ja varsinkin Pirkanmaan yrittäjät kiittävät. Meillä on erinomainen yrittäjien tuki-, palvelumalli, mikä on aiottu levittää koko Suomeen. Konkurssiuhan alla tai muuten hankalassa tilanteessa olevilla yrittäjillä on tällä hetkellä puhelinnumero, mihin he voivat soittaa ja pyytää apua vaikka kello 24.

**15.30 Martti Mölsä sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Katsotaan elinkeinoelämässä hieman pidemmälle. Viime aikoina ilmastonmuutos on ollut ajankohtainen asia, ja tämän syksyn aikana kestävän kasvun tukemisen rahoitusta varten komissio on julkaissut kolme asetusehdotusta, joista yksi oli asetusehdotus kestävien sijoitusten kehyksen luomiseksi. Asetusehdotuksessa kestävien sijoitusten kehyksen luomiseen laadittaisiin kriteeristö, millaiset sijoituskohteet toteuttaisivat ympäristön kannalta kestävää toimintaa. Kriteeristön tarkoitus olisi yhdenmukaistaa ympäristön kannalta kestävien sijoitusten vaatimuksia markkinoilla ja täten helpottaa sijoittajia valitsemaan sijoituskohteita. Tämän otin esille, koska tällä on tulevaisuudessa merkitystä yritysten rahoitukselle ja investoinneille. Ministeri Lintilä, minkälaisena haasteena näette tämän yrityksille, kilpailussa mukana pysymiselle ja mahdollisuutena olla mukana kehittämässä kestävää kehitystä, josta on tulossa melkoinen haaste ihmiskunnalle?

**15.31 Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari sanaa aiheesta, josta olen lähes joka vuosi puhunut. Nyt myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kirjasi sen omaan mietintöönsä yksimielisesti. Aihe on järjestöjen työllistämismahdollisuudet, niitä pitäisi parantaa.

Yhdistyksiin ohjautuu selkeästi vaikeammassa lähtöasemassa olevia ihmisiä kuin mitä yrityksiin ohjautuu, ja siksi toimintojen vaikuttavuutta ei voi mitata samoilla mittareilla. Me tarvitsemme välityömarkkinoiden vaikuttavuuden arviointiin aivan uutta näkökulmaa.

Työskentely yhdistyksessä tukee työttömän muuta elämää, ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja lisää hyvinvointia. Lisäksi välityömarkkinoilla tuetaan tai tuotetaan palveluja, jotka mahdollistavat esimerkiksi ikäihmisten pidempään kotona asumisen. Nämä kotiapupalvelut tuovat yhteiskunnalle lisäarvoa, jonka määrittämiseen meillä ei tällä hetkellä ole mittareita. Ministeri Lindström, joko näitä uusia mittareita nyt lopultakin kehitetään?

**15.32 Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomeen suuntautuvan matkailun merkitys on suuri. Se rinnastuu taloudellisesti vientiin. Te, arvoisa

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

elinkeinoministeri Lintilä, olette esimerkillisesti hoitanut matkailuun liittyviä asioita. Olemme hieman tavoittaneet muita Pohjoismaita, mutta matkaa on vielä.

Erityisesti digitalisaatio luo mahdollisuuksia matkailun kehittämiseksi. Kiinalaisten matkailijoiden määrä on kasvanut viime vuosina vahvasti, samoin muualta Kaakkois-Aasiasta. Kysyntä matkailijoille tarjotuille mobiilipalveluille, kuten digitaalisille maksupalveluille, on kasvanut. Omankielisten mobiilipalvelujen suurempi tarjonta voisi lisätä esimerkiksi kiinalaisten matkailijoiden kulutusta.

Kysyisin teiltä, arvoisa elinkeinoministeri, kun te olette nyt menestyksellisesti hoitanut virkaa parisen vuotta: mitkä teidän mielestänne ovat suurimmat jäljellä olevat kipupisteet ja kehittämiskohteet meidän Suomeen suuntautuvassa matkailussa?

**15.33 Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaisin siihen tietoon, mikä tuli VM:n suhdannekatsauksesta eilen: talouskasvu on taittumassa tai vähän hiipumassa. Suomen Pankin luvut olivat tänä päivänä vähän samansuuntaisia.

Tämähän merkitsee sitä, että talouden kasvun hidastuminen haastaa entistä voimakkaammin sen tavoitteen, joka on 75 prosentin työllisyysaste. Mutta hihat pitäisi nyt kääriä ennen kaikkea sen takia, että pidemmän aikavälin kasvun edellytyksiä pitää vahvistaa. Ne hän liittyvät osaamiseen, innovaatiopolitiikkaan, tutkimukseen, tuotekehitykseen, tuottavuuden nostamiseen, rakenteellisiin uudistuksiin. Osin näistä on juuri leikattu tavalla, joka ei vahvista sitä talouden pitkän aikavälin kasvua. Suomi on valahtanut innovaatiopolitiikan kärkisijoilta.

Toinen asia, mihin kiinnitän huomiota, on siis se, että myös teollisuuden uusissa ilmastolosuhteissa pitää uudistua. Ja onko niin, että voimassa oleva energia- ja ilmastostrategiakin vaatisi vähän uudenlaista päivittämistä? Ovatko siitä ministerit samaa mieltä?

Ja lopuksi haluaisin sanoa, että jos meidän taloudessa tulee vähän viennin yskimistä, taantumaa, niin meillä pitäisi olla hyvät suhdannepuskurit, julkisessa taloudessa puskureita, yritysten taseet paremmassa kunnossa ja Emu-puskureita nimenomaan työttömyys- ja eläketurvassa. [Puhemies koputtaa] Ja yritysten pitää panostaa ihmisten osaamiseen, [Puhemies koputtaa] ei irtisanomiseen eikä lomauttamiseen.

**15.35 Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kilpailukyky sopimus oli askel oikeaan suuntaan, erityiskiitokset ministeri Lindströmille siitä. Jäin kuitenkin kaipaamaan paikallisen sopimisen mahdollisuuksia. Nimittäin ne olisivat olleet askel nykypäivään.

Sitten toinen asia: Kokkolan—Pietarsaaren alue on yksi Suomen merkittävimpiä vientiteollisuuden keskittymiä, ja alueen viennin arvo oli viime vuonna 2,4 miljardia. Toimivat lentoyhteydet ovat alueen elinkeinoelämälle välttämättömyys. Kansainvälisten asiakkaiden on päästävä sujuvasti alueelle osto- ja tuotantoprosessien eri vaiheissa, ja alueen yritysten on päästävä Suomesta maailmalle asiakastapaamisiin. Viime aikoina lentoaseman toimintaa on leimannut epävarmuus lentoyhteyksissä, ja tämä on erittäin haitallista, koska tällöin sekä alueen yritysten että asiakkaiden matkat kestävät kauemmin.

Ministeri Lintilä, pidemmällä aikavälillä lentoyhteyksien puutteet heijastuvat negatiivisesti yritysten toimintaympäristön varmuuteen ja sijoittumispäätöksiin. Miten aiotte torjua tällaisen negatiivisen kehityksen, ja millä toimin aiotte vahvistaa Kokkolan—Pietarsaaren seudun lentoliikennettä?

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

**15.36 Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itsekin kysyn, ministeri Lindström, teiltä aktiivimallista. Uusien tutkimustulosten mukaan tämä aktiivimalli on ollut suora leikkaus työttömiltä ja se on erityisesti kohdistunut yli 55-vuotiaisiin työttömiin. Tilanne on äärettömän haastava monien näiden ihmisten kohdalla, ja nyt pyydetäisiin ministeriltä ymmärrystä näiden työttömien tilanteelle.

Otan esimerkin: Mieti, jos eduskunta säätäisi lain, että jokaisen kansalaisen pitäisi voida uida viikossa viisi kilometriä, ja kuitenkin meidän alueellamme ei ole vaikka uimahallia, ei ole mahdollista uida, vaikka sitten on terveydellisiä syitä, ettei pysty uimaan, ja jos ei tähän pääse, niin veroprosentti nousee 5 prosenttia. Tämä on samankaltainen leikkaus työttömiltä. Toivoisinkin, että nyt kommentoisitte, ja haluaisin aidosti kuulla, mitä sanotte yli 55-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille, jotka ovat tämän aktiivimallin piirissä.

**15.37 Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi vuosikymmenen yhtälö — varsinkin siinä tapauksessa, kun suhdannelasku on edessä — on iso haaste meille. Business Finlandin tavoitteeksi on asetettu kaksinkertaistaa meidän pk-yritysten vienti. Meillä on siinä viennissä mahdollisuuksia, jos ajatellaan vaikka akkukemikaaliteollisuutta ja vaikka Kainuussa toimivaa Škoda Transtechia ja monia muita. Kysyisinkin esimerkiksi, mitä meillä on tällä hetkellä tapahtumassa tässä akkukemikaaliteollisuudessa: olemmeko me saamassa siihen osaamista ja tulevaisuudennäkymiä?

**15.38 Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindström, milloin saamme teiltä kattavan selvityksen aktiivimallin todellisista vaikutuksista? Meille jaostossa selvisi, että esimerkiksi Kelan toimintamenot ovat kasvaneet merkittävästi ja samaten TEMin puolella ovat hallintomenot kasvaneet, ja toimeentulotukimenotkin ilmeisesti ovat kasvaneet sen tähden, kun köyhiltä leikataan. On tärkeää, että saadaa sellainen tieto, että mikä on ollut työllisyysvaikutus, verotulovaikutus perheille ja muille, täydellisesti ja kattavasti — milloin sen saamme?

Toinen kysymys: onko Lex Lindströmiä ajateltu pysyväksi? Se olisi kuitenkin aivan kohtuullinen näille ikääntyneille pitkäaikaistyöttömille.

Ministeri Lintilältä kysyn: onko hallitus antanut täysin periksi haitallisten, kilpailua vääristävien elinkeinotukien karsimisoperaatiossa, jota yritettiin mutta joka ei tuottanut tulosta? Aiotaanko sitä työtä panna uudelleen käyntiin?

**15.39 Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aihe ja asia, joka kuuluu yhtä lailla kummallekin ministerille: Työvoiman ja työvoiman kysynnän kohtaaminen on aina jonkinlainen ongelma, yhtä lailla nousukautena kuin myös taantumassa. On alueellisia työttömyyseroja, toimialakohtaisia eroja ja jopa yritysکوhtaisia eroja. Työllisyysmäärärahat on se keino, jolla voidaan ongelmaan vaikuttaa heti, välittömästi. Sitten on yritystuet, infran rakentaminen, mutta koulutukseen satsaaminen parantaa työntekijöiden työmarkkinavalmiuksia, lisää tuottavuutta ja samalla luo uutta työtä.

Mikä on teidän käsityksenne, arvoisat ministerit: kun TEM on kuitenkin koulutussektorille ja opetusministerille kaikista luontevin ja läheisin yhteistyökumppani, niin kuinka teillä on, tai onko teillä yhteinen näkemys ja yhteiset toimintatavat siitä, että tähän ongelmaan pystytään puuttumaan?

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

**15.40 Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alueellinen työvoimapula ja kohtaanto-ongelma ovat realismia tänä päivänä Suomessa. Rakenteellisessa työttömyydessä meidän pitkäaikaistyöttömien määrä on kuitenkin noin 40 prosenttia. Siis se on todella suuri määrä. Näiden ihmisten auttamiseksi meillä on esimerkiksi ollut kuntakokeiluja, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon resurssit, kuntien työvoimaviranomaisten resurssit on tuotu yhteen. Siitä alueellisesti on hyviä kokemuksia. Meillä on perustulokokeilu, jossa nimenomaan pitkäaikaistyöttömiin kohdistetaan pysyvä tuki, ja sen tutkimuksen avulla on mahdollista tutkia ainoastaan sitä, parantaako se työn vastaanottamista. Miten arvioisitte, että reaaliaikainen tulorekisteri ja siihen liittyvä etuisuuksien yhteensovittaminen maksatuksen osalta tuovat mahdollisuuksia työn vastaanottamiseen? Sehän on malli, jolla nyt sitten [Puhemies koputtaa] päätöiden vastaanottaminen on mahdollista minä hetkenä hyvänsä ilman karenssia.

**15.41 Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomi ei enää ensi vuosikymmenellä kestä tällaista yli 10 prosentin massatyöttömyyttä, mitä edelleen monissa suurissakin kaupungeissa on. Siinä mielessä, kuten edustaja Ihalainen sanoi, me olemme aidosti huolissamme siitä taantuvasta talouskasvusta. Nyt tietysti kysymys kuuluu, niin kuin ministeri Lintiläkin totesi, että mitä Suomi voi tehdä, mitä työ- ja elinkeinoministeriö voi tehdä. Minä olen äärettömän huolissani siitä, että me olemme putoamassa ulos niistä kansainvälisen kaupan ja kasvun arvoketjuista, missä oikeasti sitä lisäarvoa tehdään. Tämä on ihan eurooppalainen kysymys. Me olemme vajoamassa, voisoin sanoa, alihankintataloudeksi, koko Euroopan unioni, tässä Kiinan ja Yhdysvaltain purituksissa. Viittaa esimerkiksi tekoälyyn ja digitalisaatioon ja kansainvälisiin suuriin yrityksiin.

Kysyn oikeastaan teiltä molemmilta: miten Suomi ja suomalainen elinkeinoelämä, joka sekin on ollut passiivinen ja epäonnistunut monessa asiassa, voisivat ensi vuonna, kun olemme EU-puheenjohtajia, näyttää koko Euroopalle, Euroopan unionille, millaisella uudella kiertotalouden kestäväällä mallilla me nousemme niihin kansainvälisiin arvoketjuihin, jotta me pääsemme [Puhemies koputtaa] takaisin siihen, mistä edustaja Ihalainenkin puhui?

**Puhemies Paula Risikko:** Minuutti on yleensä aikaa.

**15.43 Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Reilu vuosi sitten tässä salissa käytiin kipakkaa keskustelua hallituksen uudesta työttömyysturvavalasta, tästä aktiivimallista. Itse sanoin kritiikissäni, että aktiivimallista tulee silkka säästölaki ja passiivimalli, sillä siinä leikataan entuudestaan hyvin pientä työttömyysturvaa, mikä tarkoittaa sitä, että hyvin monet tulevat putoamaan toimeentulotuelle, mikä on pienituloiselle, köyhälle, katiska, josta on hyvin vaikea ponnistaa takaisin työelämään.

Nyt Kelan tilastot ovat osoittaneet, että olen aivan oikeassa tässä kritiikissäni. Niiden ihmisten määrä, jotka ovat pitkäaikaisesti toimeentulotuen tarpeessa, on todellakin kasvanut. Ja myös perustuslakivaliokunta oli oikeassa kritiikissään. Sehän katsoi, että aktiivimalli kohtelee työttömiä eriarvoisesti, koska työttömien palveluita on hyvin epäyhdenvertaisesti saatavilla ympäri Suomea. Silloin te, ministeri Lindström, lupasitte korjata aktiivimallin puutteet, jos niitä ilmenee. Kysymykseni kuuluu: kuinka aiotte toteuttaa tämän lupauksenne, ja mitä aktiivimalli kakkonen tulee sisältämään?

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

**15.44 Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhummekin aivan eri ongelmista tällä hetkellä talouden osalta ja työllistämisen osalta kuin mitä kauden alussa. Työttömyys oli vahva, se oli kasvanut hurjasti viime kaudella. Ja nyt kun työllisyys kasvaa ja työpaikkoja avautuu, meillä on ongelma, että tekijöitä ja osaajia ei saada riittävästi. Ja oikeastaan huomiot, mitä nyt sitten tuolla pohjoisessakin, Kainuussa, missä meillä on Suomen kovimpia osaajapulia tällä hetkellä, esimerkiksi rekrykoulutuksista on tehty, niin niihinkään ei löydetä riittävästi väkeä tällä hetkellä. Olisi todellakin keskusteluissa hyvä kuulla myös ministereitten näkemyksiä siitä, miten me saamme ihmiset muuttamaan työn perässä sekä Suomen sisäisesti näiltä alueilta, joilla on enemmän työttömyyttä, ja osaajia saataisiin liikkumaan paremmin, mutta myös sitten ulkomailta.

Myöskin sitten on erittäin tärkeää, että siltasopimus saadaan nopeasti liikkeelle. On myös hyvä, että norminpurun kautta on myös aktiivimalliin pureuduttu, että tarjotaan nyt lisää keinoja, esimerkiksi työttömyysturvalla pääsee opiskelemaan, ja monia muitakin keinoja tarvitaan lisää.

**15.45 Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu kohtaanto-ongelmasta, että työvoima ja työpaikat eivät kohtaa toisiaan. Pohjois-Karjalan TE-keskus on tehnyt tästä selvityksen, miten nämä rahavirratt kulkevat. Ja todellakin: jos yritys ei saa kaipaamaansa työvoimaa, se on päivässä tappiota 155 euroa, mutta kun työvoimapaikat kohdistetaan oikein, ollaan työvoimakoulutuksessa, se nostaa työllisyysastetta ja palkkatuloja noin 3 500 euroa vuodessa, palkkatuella yritykseen työllistettyjen palkkatulot nousevat noin 5 000 euroa vuodessa. Tästä tällainen summaus myöskin: 2017 kertyi Pohjois-Karjalassa yritysten palkkatuki- ja työvoimakoulutustyöpäiviä 500 päivää, joista sitten tuloja oli niin, että julkiseen talouteen 16 miljoonaa plussaa ja yritysten työpanoksen arvo kasvoi 20 miljoonaa. [Puhemies koputtaa] Eikö tämä vaikuta aika hyvältä tavalta hoitaa tätä työvoimapaikallisuutta?

**15.46 Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täälläkin on eri puheenvuoroissa nostettu esille se, että nyt arvioidaan tietynlaisen talouden kasvun taantuman olevan edessä. Meidän tietysti ei pidä ajatella sillä tavalla, että me emme pääse siitä eteenpäin, vaan meidän pitää miettiä kaikki mahdolliset keinot, joilla päästään näistä eteenpäin, ja muistaa se, että jokainen prosenttiyksikön nousu työllisyydessä merkitsee 35 000 työllistä, ja sen eteen meidän on tehtävä kaikki mahdollinen.

On äärettömän hieno asia, että talouden kasvuun on päässyt kiinni koko maa, kaikki maan maakunnat. Varmaan yksi parhaista on kotimaakuntani Kainuu, missä on valtava, valtava kasvu kaivosteollisuudessa, biotaloudessa, matkailussa, pelialalla ja niin edelleen. Ja minä toivon todella, että tätä kasvua pystytään eri toimenpitein jatkamaan myös tulevaisuudessa.

**15.47 Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Sairaseläkkeet, sairaspöissaolot ja työtapaturmat aiheuttavat vuosittain miljardiluokan taloudelliset menetykset. Parempi työterveys toisi siis valtavasti säästöjä valtion kassaan, ja samalla ihmisten työnteke ja työntekijöiden elämänlaatu paranisi. Siksi olemme RKP:ssä ehdottaneet kansallista ohjelmaa työhyvinvoinnin parantamiseksi ja peräänkuulutamme myös kokonaan uutta keskustelukulttuuria työpaikoille, jossa työnantaja ja työntekijä yhdessä keskustelevat ratkaisuisista, jotka toimivat parhaiten yritykselle, työntekijälle

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

ja työpaikalle. Sellainen työilmapiiri edesauttaa viihtymistä ja myötävaikuttaa sairaspöytäsaalojen vähentymiseen. Kysynkin ministeriltä: onko hallituksella samansuuntaisia ajatuksia ja esityksiä, jotka tukisivat tätä RKP:n mallia?

**15.48 Pertti Hakanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy ensimmäiseksi muutamalla kiitoksella sanoa, että kun ensi vuoden budjetissa on osaaminen, työllisyys, kasvu ja ruoka vahvasti huomioitu, niin työ- ja elinkeinoministeriö on antanut nyt mahtavan panostuksen tuonne Pohjanmaalle Nurmooon suurbiolaitokselle, joka on merkittävä panostus koko elintarvikeketjua ajatellen myöskin niin, että alkutuottajatkin voivat katsoa sitä loppupään tuotteen energiapitoisuutta niin, että se voi olla euroja myös sinne alkutuotantoon. Kiitoksia siitä. Se oli tosi merkittävä panostus.

Täällä puhuttiin paljon myös siitä, että työttömyyden turvasta on leikattu. Kai se, hyvät ystävät, on niin, että ne ovat yhteiskunnan varoja ja me pyrimme työllisyyttä kehittämään niin, että me voimme työllistää entistä enemmän meidän kansan väkeä, ja työttömyyden turva on totta kai sitten sitä, että jos sitä työllisyyttä ei löydy, niin turva koetetaan rakentaa niin, että päästään eteenpäin. Se on se lähtökohta. Kysynkin nyt ministeri Lindströmilä: Joko ne hyvät käytännöt on profiloitu tästä työllisyyskokeilusta, joka oli Pirkanmaalla ja myös kotikunnassani Sastamalassa? Siitä puhuttiin täällä myöskin aamupäivällä muitten pääluokkien osalta. Milloin ne hyvät yksityiskohdat sieltä saadaan sitten myöskin käyttöön?

**15.50 Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kohtaantongelmasta:

Minun täytyy nyt kyllä hallitusta ja elinkeinoministeriä siinä mielessä kiittää, että siltasopimus on ollut Lounais-Suomelle ja Satakunnalle erityisen hyvä väline siihen meidän positiiviseen rakenneongelmaan. Esimerkiksi robotiikan alalle saimme nyt merkittävän panoksen siihen, että voimme muuntokouluttaa insinöörejä sille alalle, missä meillä nyt on Satakunnassa työvoimapuutetta.

Olisin kysynyt ministereiltä tai ministeriltä erityisesti sitä, mitä edustaja Mustajärvinen tässä jo esille nosti: onko TEMillä ja OM:llä kohtaanto-ongelmaan joku oma muuntokoulutusmalli? Kun me tiedämme nyt jo tämän historian valossa, että meidän teollisuuden rakenne muuttuu todella nopeasti ja se vaikuttaa erityisesti alueellisesti todella nopeasti, me voisimme heti siinä vaiheessa jo, kun tiedämme, että joku tehdas lakkaa, puuttua siihen ja mahdollistaa uuden työpaikan löytymisen muuntokoulutuksella.

**Puhemies Paula Risikko:** Tehdään sillä tavalla, että kaikki, jotka nyt ovat pyytäneet vastauspuheenvuoron, saavat vielä tässä aluksi, mutta nyt tässä välissä otetaan ministereitten vastaus. Eli ministeri Lindström vissiin ensin ja ministeri Lintilä sen jälkeen, kolme minuuttia. Sitten jatketaan debattia, eli ne henkilöt, jotka ovat tähän mennessä varanneet puheenvuoron, saavat sen, ja sitten mennään puhujalistalle.

**15.51 Työministeri Jari Lindström:** Arvoisa puhemies! Keskityn oikeastaan nyt vain — vain! — tähän aktiivimallikysymykseen ja tähän ongelmaan ja lupaukseen siitä, että näitä korjauksia tehdään.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Ensinnäkin ne ongelmat on tunnistettu, ja sen, mitä me voimme tehdä asetuksilla, me teemme. Olen allekirjoittanut viime viikolla sen ensimmäisen asetuksen, joka liittyy opiskeluun kuuden kuukauden työttömyysturvalla.

Toisekseen STM:n vastuulla ovat sitten toiset asetukset, jotka liittyvät muun muassa järjestöjen järjestämiin koulutuksiin, ja siitä koetin tuossa kysyä mutta en saanut vastausta. Mutta sain vastauksen näitten kolmikantaisten ryhmien tilanteesta: aktiivimalliryhmä, joka on STM:n vastuulla, on kokoontunut ensimmäisen kerran tänään. Se jo menee eteenpäin. Meidän puoleltamme tämän omaehtoisen, niin sanotuksi aktiivimalli kakkoseksi tituleeratun mallin ryhmä on siis 13. joulukuuta asetettu, ja me olemme lähettäneet kutsukirjeet tähän ryhmään, ja se kokoontuu ymmärtääkseni vielä ennen joulua. Molemmat ovat siis etenemässä.

Tästä päästään tietysti siihen, että tämän omalla vastuullani olevan omaehtoisen koulutuksen, aktiivimalli kakkosen, esitys ei tietenkään tänne eduskuntaan tule. Se on tällä hetkellä holdissa eikä varmaan tämän vaalikauden aikana tänne tule, koska se on kolmikantaisessa valmistelussa. Siis sen työstämistä jatketaan. Silloin minun on aivan mahdoton sanoa, mikä sen lopullinen sisältö tulee olemaan, mutta koska tässä julkisessa keskustelussa on tunnistettu niitä ongelmia, joita siihen liittyy, varmaankin niitä ongelmia siellä kolmikantaisessa ryhmässä sitten valmistellaan, ja niitä koetetaan siinä taklata. Se on sääli sikäli, että tämän omaehtoisen työnhaun mallin sisällä olisi ollut tämä edustaja Jaskarin peräänkuuluttama luottamusloikka, ja toivon, että se säilyisi siellä.

Tässä keskustelussa on surullista se, että olen kyllä itse myöntänyt avoimesti, että tässä on ollut virheitä, jotka ovat olleet epäoikeudenmukaisia työttömiä kohtaan, mutta keskustelussa on unohtunut se, että siellä on paljon asioita, jotka olisivat olleet sille työttömälle hyviä asioita, ja silloin me tulemme esimerkiksi tähän luottamusloikkaan, siihen, että ensimmäistä kertaa olisimme rakentaneet mallin, jossa me luotamme ihmisen ilmoitukseen, ja sitten jos oikeasti joku pyrkii järjestelmää huijaamaan, sitten tulee sanktio, eikä niin, että me etukäteen tsekkaamme asioita ja rakennamme byrokratiaa. Toivon, että tässä jatkotyössä siellä kolmikantaisessa ryhmässä otetaan huomioon se, että tämä ei ole mustavalkoinen.

Eli kaikki ne toimenpiteet, mitä me olemme luvanneet ja mitä me kykenemme tekemään, ovat menossa eteenpäin, ja minusta se on aika vahva viesti, [Puhemies koputtaa] että nämä molemmat, sekä omaehtoisen työnhaun malli että aktiivimalli, ovat kolmikantaisessa valmistelussa uudelleen. Ehkä se kertoo jotain siitä, miten myös hallitus on suhtautunut näihin ongelmiin.

**Puhemies Paula Risikko:** Ministeri Lintilä, riittääkö kolmeksi minuutiksi puhetta? [Mika Lintilä: Vaikka pitemmäksikin aikaa!] — Aloitetaan kolmella.

**15.55 Elinkeinoministeri Mika Lintilä:** Kunnioitettu rouva puhemies! Hyvin lyhyesti.

Ensin edustaja Juhantalo: Venäjän-kauppa, maatalous. Pitää muistaa, että tämä ongelma on Venäjän pakotteet EU:ta kohtaan. Sehän ei ole meidän käsissämme. Matkailulla on suuri rooli — matkailu on tällä hetkellä Suomen nopeiten kasvava elinkeino, 147 000 työntekijää. On saatu uskottavuutta.

Pirttilahti: Pirkanmaan yrittäjien palvelupuhelimelle kiitokset. Erittäin hieno toiminta. Pääsääntöisesti, jos yritys menee nurin, niin taustalta löydetään yrittäjän jaksamisessa oleva ongelma, ja tässä Pirkanmaan yrittäjät ovat olleet erittäin hyvä esimerkki, kuinka he auttavat.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Edustaja Mölsä: Kestävä kehitys. Yritykset tällä hetkellä pitävät kilpailuvalttina, että he pystyvät siellä puolella olemaan ja suomalaiselle know-how'lle on paljon kysyntää.

Edustaja Kiviranta: Matkailu, digitalisaatio. Me laitoimme Business Finlandin kautta 8 plus 8 miljoonaa vuosina 2017—2018 nimenomaan digitalisaatioon. Suurimmat kipupisteet ovat työvoiman saanti ja tuotteistaminen.

Edustaja Ihalainen: T&k-raha. Täsmälleen näin, me tarvitsemme lisää panostusta sinne. Minulla on pikkuisen huoli siitä, että me tällä hetkellä investoimme seiniin ja kattoihin emmekä sinne sisälle. Tämä on se ongelma, mutta todennäköisesti me menimme tässä meidän investointivajeessa kymmenen vuoden aikana niin syvälle, että se katto on pakko laittaa ensin, niin että se kestää vettä, ennen kuin sisälle voidaan investoida.

Edustaja Östman: Kokkola—Pietarsaaren lentoliikenteen vahvistaminen. Pyrin tekemään sitä joka viikko henkilökohtaisesti, ja sen lisäksi Finnairin kanssa tullaan käymään kotimaan strategia läpi, että mitä se tulee pitämään sisällään.

Edustaja Suutari: Akkukemikaalit, akkuteollisuus. Akkuklusteri on tällä hetkellä se, mitä meiltä maailmalla kysytään. Se on täysin yksi meidän syömähampaistamme. Ollaan menossa kohti akkuyhteiskuntaa, ja me olemme niitä harvoja maita, joista löytyy kaikki mineraalit ja myös jalostamiseen tarvittava osaaminen ja toiminta.

Edustaja Kankaaniemi: Yritystuet. Ei tule tapahtumaan mitään. Se harjoitus oli, ja sen suhteen ei tule tällä kaudella tapahtumaan mitään.

Edustaja Mustajärvi, ja siitä kysyi myös Myllykoski: OKM/TEM-kohtaanto-ongelma. Ei kohtaanto-ongelmaa, mutta väitän, että opetusministeriön rooli elinkeinoelämän edistäjänä tulee huomattavasti nousemaan, ja tämän yhteyden pitää olla huomattavasti tiukempi ja fleksiibelimpi.

Edustaja Skinnari: Kansainväliset arvoketjut. Ilmastonmuutos on asia, jonka kaikki tunnustavat ja tunnustavat maailmalla. Meillä on osaamista kiertotaloudessa, on waste-to-energy-puolella, me olemme akkupuolella kärjessä. Kyllä meillä on erittäin hyvät mahdollisuudet päästä näihin isoihin ketjuihin, mutta me olemme siinä myymisessä vielä huonoja. Kyllä meidän ministereitten ja kansanedustajien pitää jalkautua maailmalle.

Ja sitten edustaja Myller vielä kohtaanto-ongelmasta. Suomen kasvun pullonkaula on tällä hetkellä ehdottomasti työvoiman saanti. Se menee läpi valtakunnan, se menee kaikilla aloilla, ei voida sanoa yksittäisiä. Työvoiman saanti on meidän ongelma numero yksi, ja se tulee olemaan seuraavan hallituksen ykköshaaste.

**Puhemies Paula Risikko:** Sitten mennään debattiin. Kuten sanoin, siihen mennessä, kun oli pyydetty, oli pyydetty 22 puheenvuoroa, ja ne otetaan tässä, ja sitten vielä ministereille lyhyet vastaukset, jos ministerit ovat paikalla, ja sitten puhujalistalle.

**15.58 Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti tuo ministeri Lindströmin vastaus tähän aktiivimalliin ei kyllä täysin vakuuttanut siitä näkökohdasta, että me varoitelimme jo silloin alun alkaen, kun tästä säädettiin, että tämä ei aktivoi, vaan rankaisee työn puutteesta. Tämä on juurikin niin, niin kuin täällä salissa on käynyt selväksi, että meillä on eri lailla palveluja tarjolla eri puolilla Suomea, meillä on erilainen mahdollisuus kausityöluonteiseen työhön eri puolilla Suomea. Nämä ovat valitettavasti koituneet monien ihmisten, työttömien, kohtaloksi ja työttömyysturvaa on leikattu, vaikka he ovat pyrkineet tekemään kaikkensa tämän aktiivisuuden ja aktiivoinnin eteen. Tuoreimmat tilastot kertovat, että leikkausten vaikutus aktiivisuuteen näyttää laihal-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

ta. Vain 13 prosenttia aktivoitui sen jälkeen, kun aktiivimalli oli leikannut etuutta edellisellä jaksolla, eli se on tosi pieni osuus. Yhä useampi saa alennettua etuutta, [Puhemies koputtaa] ja se on varsinkin erityisesti iäkkäitä työttömiä kohdannut vaikeana asiana.

**16.00 Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että vihdoinkin Suomen talouselämässä tapahtuu, työpaikkoja syntyy ja kansantalous tervehtyy.

Katselin tuota alueellisen kuljetustuen määrää. Toki se summana on pieni, mutta pitkien välimatkojen Suomessa tällä on kuitenkin erittäin suuri merkitys, kun moni yritys toimii paljon kuljetuksia vaativalla toimialalla. Tämä on aivan erinomainen asia. Tämän soisin toki tulevan lakisääteiseksi niin, että tätä ei joka vuosi tarvitsisi erikseen neuvotella. Onko tällaisia puheita elinkeinoministeriössä käyty, vai joko tämä nyt on vakiinnutettu suomalaisen budjettitalouteen?

Toinen kysymys on sitten tämä työvoimapula, mihin ministeri Lintilä erinomaisesti puheenvuorossaan viittasi. Kysyn työministeri Lindströmiltä, kun meillä kuitenkin on noin 60 000 työpaikkaa vapaana tällä hetkellä ja noin 200 000 työtöntä riippuen vähän laskutavasta, mikä tässä on se potentiaalinen mahdollisuus. Koska tähän on se potentiaali, mikä meidän pitää ensisijaisesti käyttää ja pyrkiä ihmisiä kouluttamaan sieltä työttömyyskortistosta työelämään, koska se on heidän elämänsä kannalta aivan välttämätön asia.

**16.01 Rami Lehto ps** ( vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi hallinnonalan painopisteitä on aktivoida työttömiä hakeutumaan takaisin työelämään. Elikkä tarkoitetaan varmaan aktiivimalli ykköstä, johon juuri ministeri Lindström totesi, että on tunnistettu ongelmat ja virheet. Juuri nämä ongelmat ja virheet teille kerrottiin jo aikaisemmin, silloin kun täällä alettiin keskustelemaan tästä asiasta jo kuukausia, kuukausia sitten, ja tekin myönsitte, että virheitä on. Miksei niitä korjattu ekana, ennen kuin laitetaan laki voimaan? Ei, te toitte potkulain, mikä hyväksyttiin nyt. Siinä on ongelmia ja virheitä. Kohota sitä selvitetään. Ja sitten vielä uhkaillaan aktiivimalli kakkosella. Te luotte eripuraa työmarkkinoille. Eripuraa. Ministeri Lindström, te ette tule saamaan ministeriuran jälkeen Nobelin rauhanpalkintoa, se on varma.

Sitten toinen painopiste oli tämä, että edistetään avainosaajien tuloa ja asettumista Suomeen. Pitäisikö ekana olla keinot, millä kotimaiset avainosaajat ja tutkijat saadaan pysymään Suomessa. [Puhemies koputtaa] Se olisi hyvää markkinointia ulkomaalaisille.

**16.02 Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä alkuun oli puhetta velkaantumisen loppumisesta, mutta kuitenkin, kun katsoo tuota keltaista kirjaa, yhä edelleen 1,6 miljardia tulee ensi vuonna miinusta. Että ei tämä velkaantuminen nyt ihan vielä loppunut. Ja tämä hyvä, joka tässä vuoden loppuun tuli, tuli ymmärtääkseni VM:n ylijohtajan mukaan kertaluonteisista menoista, joista — kun omistajaohjauksesta vastaava ministeri on täällä — on ennätysmäärä myyty valtion omaisuutta, jolla sitten tätä myöskin on osittain paikattu. Osin tulee muualta. Onko tämä nyt se linja, mitä tullaan jatkamaan, että ensi vuonna pistetään lihoiksi niin paljon kuin vain pystytään ja ehditään?

Työllisyyskokeilut ovat huoli, josta on täällä kysytty moneen kertaan. Miksi lopettaa sitä, mikä toimii? Miksi ei edes mennä tätä kautta eteenpäin, vaikka nyt sattuisi jostain syystä se maakuntamalli tulemaan, vaan lopetetaan kesken nämä työllisyyskokeilut? Ja samal-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

la on myöskin huoli nuorten työpajoista, jotka ollaan ajamassa pelkästään markkinaehtoisiksi.

**16.03 Lasse Hautala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala on se hallinnonala, joka tuo Suomeen eurot, ja siksi se on erittäin, erittäin merkittävä. Sitä taustaa vasten kun ajatellaan, niin tämä työ- ja elinkeinojaoston jakovara tietysti on varsin pieni, vajaa 2 miljoonaa euroa, mutta ymmärrettävistä syistä, koska hyvin herkästi se on kilpailua vääristävä.

Mutta haluan lausua parhaat kiitokset jaoston puheenjohtajalle Juhantalolle ja koko jaostolle siitä, että te kykenitte tekemään varsin hyvin aluepolitiikkaa ja ohjaamaan rahoja moniin tärkeisiin maakunnallisiin matkailu- ja vientihankkeisiin. Esimerkiksi Viexpovientiosuuskunnan saama tuki on erittäin tärkeää niin Keski-Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan kuin Pohjanmaankin maakuntien osalta.

Täällä monissa puheenvuoroissa on puhuttu työvoimapulasta, ja se tulee olemaan kyllä seuraavalla hallituskaudella kaikista suurin ongelma, joka pitää kyetä ratkaisemaan. Muutoin se tulee uhkaamaan [Puhemies koputtaa] jopa kokonaisten teollisuudenalojen säilymistä tietyillä alueilla.

**16.04 Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työelämä on muuttunut silppumaiseksi, ja on kohtaanto-ongelmaa: on samalla kertaa työttömyyttä ja on työvoimapulaa. Tulevan hallituskauden yksi keskeisimpiä tavoitteita on uudistaa työelämän rakenteet siten, että ne nostavat ihmisiä työhön, että ne kannustavat työntekoon. Hallituksen perustulokokeilu on yksi hyvä toimi, minkä olette tehneet, ja se on osoittanut, että henkilöt ovat voineet uudella tavalla voimaantua vastaanottamaan työtä. Sen sijaan teidän leikkauksenne köyhiltä ja työttömiltä taas ovat lannistaneet, ja kuten on kuultu, niin aktiivimalli on ollut pääsääntöisesti leikkaus yli 55-vuotiaille ja monille muillekin, joilla ei ole ollut saatavilla työtä tai sellaista työvoimapolitiittista koulutusta, jolla olisi välttänyt leikkauksen.

Se, että voisimme uudistaa teollisuutemme rakennetta ja saada enemmän voittavia elinkeinopoliittisia toimia ja vientiä, vaatii kyllä vahvaa osaamista [Puhemies koputtaa] ja panostusta tieteeseen ja tutkimukseen.

**16.06 Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pohjois-Pohjanmaalta kuuluu viesti, että työllisyyden hoidon määrärahat pienenevät 45 prosenttia tästä vuodesta ensi vuodelle. Rahoja ei ole siellä juuri jäänyt käyttämättä. Jos tämä leikkaus toteutuu, niin korkean rakennetyöttömyyden alueilla joudutaan merkittävästi vähentämään palkkatukea, starttirahaa sekä koulutusta ja valmennusta. Ministeri Lindström, onko näin, ja jos on, niin onko tässä mitään järkeä? Vaikea rakennetyöttömyys ei sula ilman räätälöityjä työllistymistoimenpiteitä, ja se vaatii työllisyyden hoidon määrärahoja.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiopanokset nousevat budjetissa hieman, mutta ne jäävät silti auttamattomasti liian matalalle tasolle. Julkiset tki-panokset maksavat itsensä takaisin kasvavana tuottavuutena, kasvuna ja työllisyytenä, ja Suomen talous perustuu nimenomaan tuottavuuteen. Vasemmistoliiton mielestä tutkimuksen ja tuotekehityksen osuus bkt:stä olisi oltava lähemmäs 5 prosenttia. Siitä ollaan vielä kaukana takana. Liikkumavaraa voitaisiin saada esimerkiksi yritystukia uudistamalla, joten toivottavasti siihen palataan sitten hallitusneuvotteluissa, kuka ikinä siellä onkaan.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

**16.07 Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ei äsken edellisellä kierroksella tullut aivan vastauksia niihin kysymyksiin, joita esitettiin työministerille, joten palaan niihin nyt tässä.

Olen hyvin pitkään seurannut tätä tilannetta ihan tuolla kentällä, ja on pakko todeta se, että hallituksen työllisyyspolitiikka on ollut ihan poikkeuksellisen poukkoilevaa, ja se on kyllä johtanut ihan täydelliseen kaaokseen. Pitkäjänteinen toiminta ja sen suunnittelu on todella vaikeata silloin, kun kaikki säädökset ja muut muuttuvat koko ajan.

Sitten kun katsoo työllisyysmäärärahojen kohdentamista, niin ei ole vaikea vetää sitä johtopäätöstä, että tavoitteena on myös työllisyyspalvelujen yksityistäminen. Kysymys kuuluukin, minkä ihmeen takia hallitus haluaa kaataa ja ajaa alas sellaiset toiminnot, kuten työllisyyskokeilut, joilla todella on ollut vaikutusta, ja minkä takia nimenomaan vaikeasti työllistyvien parissa toimivia kolmannen sektorin järjestötoimijoita ja niiden toimintaedellytyksiä on ajettu alas. Miksi palkkatukikattoa ei poisteta, niin kuin SDP on esittänyt?

**16.08 Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos hallituksen työllisyyspolitiikasta käytetään sanaa ”poukkoileva”, niin se on ainakin johtanut siihen, että työllisyystilanne on parantunut merkittävästi: 115 000 uutta työpaikkaa on erinomainen joululahja näin joulun alla moneen perheeseen. Siitä täytyy lausua erityinen kiitos hallitukselle ja työministeri Lindströmille.

Matkailu on todellakin yksi ala, mikä on Suomessa kehittynyt hyvin, ja kysyisinkin ministeri Lintilältä, ovatko saavutettavuusasiat kunnossa. Lähinnä viitataan tuohon lentoasematilanteeseen, onko suomalaisen matkailuelinkeinoon, Lapin matkailuun ja näihin, liittyen mitään toiveita erityisesti, koska turistit tarvitsevat hyvät yhteydet ja siinä lentoasemaverkosto Lapin matkailua ajatellen on erityisen tärkeässä asemassa.

Täällä edustaja Hoskonen jo nosti kuljetustuen esiin. 20 prosentin nosto kuljetustukeen on erinomaisen hyvä asia ja antaa viitteen, toivon itsekin niin, että siitä tulisi vakiokäytäntö, [Puhemies koputtaa] ettei aina budjettikeskustelussa tarvitsisi ottaa sitä esiin.

**16.09 Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindström mainitsi tuossa elinikäisen oppimisen mallin, ja pidän sitä itse todella tärkeänä, jos meinaamme saada kaikki työttömät töihin. Se, että voi opiskella kuusi kuukautta täysipäiväisesti ilman, että menettää työttömyysturvaa, olisi jo hyvä alku, mutta itse näen jopa niin, että ne alat, joilla meillä on työvoimapulaa, voisivat olla sellaisia, että henkilö voisi opiskella jopa pidempään tällä työttömyysturvalla.

Sitten toinen asia, mitä itse pohdin, on nämä tällaiset face to face -kohtaamiset suoraan työvoimaviranomaisen kanssa. Panin merkille, että vuoden 2017 alussa niistä työttömistä, jotka olivat olleet työttömänä jo kolme kuukautta, 18 prosenttia oli päässyt määräaikaishaastatteluun. Nyt sitten tämän vuoden puolella se osuus on noussut jo kahteen kolmasosaan työttömistä, ja pidän tätä todella hyvänä asiana. Mutta tässä kohtaa olen hiukan huolestunut akateemisista työttömistä, koska heidän kohdallaan se työllistyminen on aina vähän hankalampaa, ja olisin kysynyt: miten näette esimerkiksi kassojen roolin tulevaisuudessa, voisiko niillä olla [Puhemies koputtaa] suurempi rooli näiden työttömien kohtaamisessa?

**16.10 Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme yhtä mieltä siitä, että työllisyysaste pitää saada nostettua vähintään 75:een. Lienemme yhtä mieltä

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

myös siitä, että tämä ei onnistu, ellei osatyökykyisiä saada kannustettua työelämään nykyistä paremmin ja ellei aktiiviseen työllisyysturvaan saada ohjattua enemmän rahaa. Nyt käytämme passiiviseen työttömyysturvaan noin 5,5 miljardia ja aktiiviseen vain 600 miljoonaa. Näitä lukuja pitää saada muutettua toisinpäin.

Meillä vihreillä on monia keinoja. Me haluaisimme sosiaalieläiset, erilaiset työllisyyspalvelut ja työmarkkinat toimimaan paremmin yhteistyössä, ja siihen tarvitaan aitoja palveluja ja etenkin ihmisten kohtaamisia. Olemme esittäneet palkkatukimahdollisuuksia lisää, välityömarkkinoita laajemmaksi, pitkäaikaistyöttömille parempaa terveydenhuoltoa, sosiaaliturvajärjestelmää kannustavammaksi ja myöskin sosiaalisesti vastuullisia julkisia hankintoja. Esitättekö mitään näistä tai muita keinoja [Puhemies koputtaa] osatyökykyisten saamiseksi mukaan työmarkkinoille?

**16.12 Juha Pylväs kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitokset ministereille siitä, että hallitus panostaa 3 miljoonaa euroa nopeasti toteutettaviin alueellisiin, seutukaupunkien osaavan työvoiman saatavuutta tukeviin hankkeisiin, joiden rahoitukseen myös alueen kunnat ja yritykset osaltaan sitoutuvat. Tämä on seutukaupunkien osalta erittäin tärkeä hanke.

Sitten toiseksi myös tästä alueellisesta kuljetustuesta haluaisin kiitokset esittää. Tämä miljoonan lisäpanostus on tärkeä, varsinkin tuonne Pohjois- ja Itä-Suomen yrityksille, koska kumminkin kuljetustuesta yli puolet menee tuonne puutavara- ja puuteollisuuteen, joista on pitkät matkat satamiin.

Kolmanneksi sitten seutukaupunkien osaaminen ja osaavan työvoiman saanti. Ministeri Lintilä, kun tuossa viittasitte, että opetus- ja kulttuuriministeriö tulee entistä vahvemmin mukaan osaavan työvoiman saatavuuteen, niin voitteko avata näitä keinoja, mitä ne voisivat olla.

**16.13 Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä kuulla ministereiltä, että tuo asetus, joka hieman laajentaa aktiivimallin toimia, on tulossa. Mutta pakko sanoa, että kyllä hitaita ovat herrojen ja rouvien kiireet tässä korjaustoimessa olleet. Me tiesimme vuosi sitten, mitä nämä ongelmat ovat, ja uskallan väittää, että ministeri Lindström tiesi ne hyvin, mutta näytti siltä, että hallituksessa moni muu ministeri ei tiennyt edes, mitä hallitus oli esittänyt, koska useampi käytti puheenvuoroja, joissa sanottiin, että vapaaehtoistyö kelpaa ja omaehtoinen koulutus kelpaa ja monet muut sellaiset toimet, jotka tämä laki kuitenkin kategorisesti sulkee pois. Ja hyvä olisi, jos ne kelpaisivat. Mutta kaikkein parasta olisi se, että tämä aktiivimalli peruutettaisiin ja käännettäisiin koko ajatus toisinpäin.

Te puhuitte esimerkiksi haastattelujen merkityksestä, ja olen samaa mieltä, että se on hyvä asia. Mutta ongelma on se, että suurin osa niistä on sähköposteja tai puheluita. Ne eivät ole niitä nokakkaisia haastatteluja, koska resurssit eivät siihen riitä. Ja kuitenkin me tiedämme, että juuri nuo nokakkaiset haastattelut ovat niitä, jotka tuottavat tulosta, ja niiden kautta voitaisiin [Puhemies koputtaa] myös tarjota järkeviä aktiivisia toimia siten, että valtio olisi aktiivinen [Puhemies koputtaa] ja aktivoisi sitä kautta niitäkin työttömiä, jotka tällä hetkellä jäävät oikeastaan kokonaan paitsi osallisuudesta tähän yhteiskuntaan.

**16.14 Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitkäaikaistyöttömyyden kova ydin sulaa vain oikeilla lääkkeillä. Tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömis-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tä aivan liian iso osa on väärällä luukulla. He ovat työnhakijoita TE-toimistoissa. Kuitenkin selvitysten mukaan monet pitkäaikaistyöttömistä tarvitsisivat nimenomaan ja ennen kaikkea ja kipeästi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ja myös työkyvyn arviointia. Haluankin tietää, milloin ja mitenkä tätä epäkohtaa aiotaan korjata, nimittäin tuolla väärällä luukulla jonottaminen vie resursseja hukkaan aivan kaikilta.

**16.15 Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä pitkäaikaistyöttömät, joista edustaja Paloniemi äsken puhui, ovat juuri ne, joihin aktiivimalli on iskenyt kaikkein kovimmin. Eli pitkäaikaistyöttömät, joilla on pitkä työttömyysjakso takana ja joilla on alentunut työkyky eikä siten myöskään mahdollisuuksia täyttää niitä aktiivimallin velvoitteita, jotka heille on annettu.

Arvoisa puhemies! Täällä eräs edustaja käytti sanaa luottamusloikka puhuessaan työttömyysturvasta ja työvoimapalveluista, ja se on sinänsä aivan erinomaisen hieno käsite, mutta aika kaukana siitä, miten meidän työttömyysturvajärjestelmä ja työvoimapalvelut tällä hetkellä toimivat. Tämän vaalikauden aikanaan työttömyysturvan ehtoja on tiukennettu entuudestaan eli on tuotu lisää byrokratiaa ja monimutkaisia sääntöjä, muun muassa juuri tämän aktiivimallin muodossa sen sijaan, että niitä olisi pyritty selkeyttämään ja vähentämään.

Karenssien pituus nousi julkiseen keskusteluun irtisanomislain yhteydessä, ja olisin vielä halunnut kysyä ministerin näkemystä siitä, että lähdettäisiin laajemmin pohtimaan karenssien lyhentämistä [Puhemies koputtaa] tai jopa poistamista kokonaan, myöskin keinona välttyä sellaiselta tilanteelta, jossa työnnetään työttömiä toimeentulotukiluukulle pois ensisijaisen työttömyysturvajärjestelmän piiristä.

**16.16 Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn uudelleen ministeri Lindströmiltä: onko välityömarkkinoille kehitteillä niitä uusia vaikutavuusmittareita? Niille olisi nyt oikeasti tarvetta.

Aktiivimallista sen verran, että olen edustaja Filatovin kanssa samaa mieltä siitä, että siinä on niin paljon ongelmia, että järkevämpää olisi ajatella asia uudelleen ja perua tämänkaltaisen ajattelu. Aktiivimalli on lisännyt nimittäin pitkään työttömänä olleiden alemmuuden ja arvottomuuden tunteita. Huolestuttava on esimerkiksi Tiina Ruohosen opinnäytetyön tulos siitä, että aktiivimalli on lisännyt eriarvoistumisen ja syrjäytymisen tunnetta sekä johtanut vihan tunteen lisääntymiseen yhteiskuntaa kohtaan. Se on todella huolestuttava tulos. Kun tähän vielä lisätään Raija Kerättären ja Tuija Oivon selvitystyön tulokset, joiden mukaan työttömien sairauksia ei tutkita eikä hoideta eikä heitä ohjata kuntoutukseen, niin ymmärtää hyvin pitkäaikaistyöttömien kokemukset siitä, ettei heillä ole yhteiskunnassa mitään arvoa.

**16.17 Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pylväs tässä aikaisemmin puhui hyvin seutukaupunkien osaavan työvoiman tarpeesta. Nythän on niin, että tämä työvoimapula näkyy ennen kaikkea siellä, missä on valmistavaa vientiteollisuutta. Se näkyy todella voimakkaasti siellä.

Esimerkiksi omalla alueellani pohjoisessa Keski-Suomessa ja laajemminkin koko maakunnassa varsinkin metalliteollisuuden yrityksillä, myös mekaanisen puunjalostuksen teollisuuden yrityksillä, on tällä hetkellä vaikeuksia saada osaavia työntekijöitä, ja tästä johtuen käytetään aika paljon työvoimaa, vierastyövoimaa, toisista EU-maista. Tämä on

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

semmoinen haastava keskustelunaihe, koska meillä on myös aika laaja työttömyys sillä alueella.

Mutta näen itsekin, että tämän seutukaupunkiohjelman kautta voimme testata ja pilotoida näitä malleja, joilla jatkossa entistä paremmin voitaisiin sitten näitä kohtaanto-ongelmia helpottaa koulutuksella yhteistyössä valtion kanssa. Haluan korostaa tätä kumppanuutta seutukuntien, erikokoisten kaupunkien ja valtion välillä. Mielestäni Varsinais-Suomen siltasopimusmallin, ja kuten edellisessä keskustelussakin totesin, MAL-tyyppisen sopimisen on yleistyttävä kuntien ja valtion välisessä yhteistoiminnassa.

**16.18 Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun pariin eri aiheeseen tässä keskustelussa on viitattu, niin minäkin haluaisin kysyä kuljetustuen jatko-työstä. On erittäin hienoa, että sitä nyt nostetaan. Se on todella tärkeää, jotta pärjäämme kansainvälisessä kilpailussa, erityisesti Ruotsin vastaavien alan yritysten kanssa. Varsinkin pohjoisessa ja varsinkin saha- ja betoniteollisuudelle on tärkeää, että saadaan näitä kuljetuskustannuksia tällä tavalla helpotettua. Olisin kysynyt nyt tästä työryhmätyöstä: Miten tätä kuljetustuen uudistamista on tarkoitus tehdä? Mikä on jatko tällä työryhmällä, ja milloin tuloksia on siitä tulossa?

Sitten olisin tästä aktiivimallista kertonut sen verran vähän omia kokemuksia, että itse palkkasin työntekijän tämän aktiivimallin tulon jälkeen. Meillä oli tosiaan työntekijöitä, jotka halusivat käyttää tätä aktiivimallin minimityömäärää, -tuntimäärää, millä halutaan osoittaa tämä aktiivisuus, ja tulla töihin, ja he saivat edelleen työttömyysturvaa, mutta nyt, kun on haettu lisää, ei enää löydy hakijoita näihin töihin. Myöskin kuntapuolella, kun haetaan työntekijöitä esimerkiksi siivoustehtäviin, [Puhemies koputtaa] useimmilla hakijoilla ei ole edes riittävää koulutusta alalle. Olisin kysynyt: miten tätä rekrytointikoulutusta yksinkertaisesti saadaan lisättyä erityisesti henkilölle, jolla on vaikeuksia työllistyä?

**16.20 Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivoisin, että, ministeri, ottaisitte kantaa Pirkanmaan kuntakokeilun tämän hetken tilanteeseen. Meillä on suurin kuntakokeilu, yli 20 000 asiakasta, ja työelämävaliokunta on esittänyt, että olisi näille kokeiluille jatkoa siihen mennessä, kunnes mahdollisesti maakunnat perustetaan.

No, kuitenkin tätä jatkoa ei annettu, vaan näitä kokeiluja ruvettiin alasajamaan ja siirretään nyt takaisin TE-toimistoon nämä asiakkaat meillä Pirkanmaalla. Sitten luvattiin, että tulee jotain yksityistämistä, näitä kasvupalvelupilotteja, joissa esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien palvelut kokonaan yksityistettäisiin yrityksille. Ne ovat nyt perustuslakivaliokunnassa, ja näitä ei ilmeisesti ole vielä tulossakaan. Mikä logiikka nyt Pirkanmaalla erityisesti näitten työllisyyspalvelujen jatkossa on? Eihän se ole mahdollista, että nyt alasajetaan, rakennetaan taas uutta, taas siirrytään maakuntahallintoon. Joku järki tähän pitäisi nyt saada.

**Puhemies Paula Risikko:** Jäljellä on vielä kolme vastauspuheenvuoroa siitä, kun aikoinansa sanoin, että nämä 23 otetaan. Siellä on Pirttilahti, Skinnari, Juhantalo. Kun nämä kolme ovat olleet, niin sitten ministereitten vastaukset.

**16.21 Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Otan saman asian esille kuin Pylväs ja Honkonen ovat edellä ottaneet, että myös työvoimapula on aika

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

vahva seutukaupungeissa mutta myös reunakaupunkien alueilla. Ja mielenkiinnolla kuulen, onko hallituksella tulossa uusia toimenpiteitä, millä voitaisiin tässä vielä vahvistaa näitä toimintoja.

Hieno asia, että Business Finland on saanut lisää rahoitusta. Oikeastaan tiedustelisin nyt ministeriltä: Miten Business Finland ja myös vientitoiminta ovat lähteneet edistymään? Onko tähän saatu muun muassa suurlähetystöjä ja muita mukaan? Ainakin olen kuullut hyvää näistä kohdennetuista vientihankkeista, kuten Food from Finlandista ja näistä — miten näitten tulevaisuus vielä on?

Erinomainen asia on myös tämä, että tulee 74 miljoonaa innovaatio- ja tutkimusrahaa lisää. Eli siellä on noin 334,5 miljoonaa, erinomainen summa. Toki tässä on tavoitteita, että meillä olisi 4 prosenttia tai 5 prosenttia bkt:sta tämä innovaatio- ja kehitysrachasto, mutta millä tavalla me saamme [Puhemies koputtaa] nämä yritykset matkaan mukaan? [Puhemies koputtaa] Riittävätkö toimenpiteet, että me saamme tätä rahapussia isommaksi?

**16.22 Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindströmilta olisin kysynyt ihan nuoren näkökulmasta siitä, kun se ysluokkalainen tai lukiolainen miettii sitä, miten lähtee kotoa, miten uskaltaa lähteä, mihin mennä, mikä on se koulu, mikä on se työpaikka. Edelleenkin meillä on sellainen maailma, mihin tässäkin on viitattu, että meillä ei ehkä ole sellaista luukkua, mihin se nuori uskaltaa mennä. Miten saadaan tällainen etulinja, sellainen kokonaisuus, sen sijaan, että se on sekava sen nuoren, sen yksilön kannalta? Nyt meillä on hankemaailma, odotetaan jotain EU-hanketta, odotetaan kuntarahaa. Kun kaikki on epävarmaa alan ammattilaistenkin kannalta, niin miten tähän saadaan sellainen selkeä, pysyvä kokonaisuus?

Ministeri Lintilä, omistajaohjaus: Valtion kehitysyhtiö Vake, Posti, Neste, järjestelyt. Pikkuhiljaa alkaa tulla uutisia, Vakesta on löytynyt jopa toimitusjohtaja. Mutta mikä on teidän pidemmän aikavälin strategianne nyt? Mitä te aiotte tehdä? Mihin te aiotte panostaa? Mikä on Vaken rooli tässä omistajapoliittisessa kokonaisuudessa?

**16.23 Kauko Juhantalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tarkoitukseni oli edustaja Östmanille todeta, että Kokkolan—Pietarsaaren seudulla laajasti toimiva Viexpo sai jaostolta juuri 170 000 euroa uutta rahaa.

Kun ministeri Lintilä täsmensi puheenvuoroani Venäjän-kaupasta, mielestäni pöytäkirjassa pitäisi olla niin, että totesin sen johtuvan juuri Venäjän taloudesta, Venäjän ruplan kurssista ja tullausvaikeuksista.

Pöytäkirjasta puheen ollen: Edellä ympäristövaliokunnan yhteydessä lausuin jaoston puheenjohtaja Heinoselle ja edustaja Lasse Hautalalle lämpimät kiitokset. Suuhuni oli tainnut muodostua Lasse Hautalan nimeksi Lasse Kangas. Molemmat ovat mainioita miehiä, mutta kyllä täällä edustaa vain Lasse Hautala Kauhajokea.

**Puhemies Paula Risikko:** Ja sitten ministereitten vastaukset. Kumpi aloittaa, 3 minuuttia? — Ministeri Lindström, olkaa hyvä.

**16.24 Työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Paljon kysymyksiä.

Vastaan ensin edustaja Sarkkisen kysymykseen näistä työllisyysmäärärahoista liittyen Pohjois-Pohjanmaahan. Tilanne 31. lokakuuta 2018 Pohjois-Pohjanmaan osalta on se, että... Tai itse asiassa kaikilla alueilla on vielä sitomatonta määrärahaa. Eikä se mene huk-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

kaan, vaan se sitten siirtyy seuraavalle vuodelle, koska on kyseessä kahden vuoden siirtomääräraha. Pohjois-Pohjanmaan tilanne on se, että siellä on noin 43 miljoonaa euroa käytössä. 33—34 miljoonaa on sidottu ja noin 9 miljoonaa sitomatta. 78 prosenttia on sitomisaste. Keskimäärin se on 75 prosenttia, ja näitä käytetään nyt sitten työvoimakoulutukseen, palkkatukeen, starttirahaan, kokeiluihin ja näihin kaikkiin — eli kaikkeen siihen, mistä puheeni alussa sanoin, että meillä on rahat niihin toimintoihin. Meille ei ole missään vaiheessa tullut enää sitä viestiä alueilta, että rahat olisivat loppumassa kesken, sen jälkeen, kun me teimme tämän uudistuksen, että tätä passiivista rahaa voi käyttää aktiivisemmin. Se on yksi asia, josta olen erityisen iloinen, että mitä uudistuksia on tehty tämän hallituksen aikana.

Sitten edustaja Mäkisalo-Ropposelle lupasin vastauksen, ja koetan tästä lähteä rakentamaan vastausta monen muunkin kysymykseen liittyen yhdistysten ja järjestöjen rooleihin. Mutta sitten tähän isompaan kokonaisuuteen, mitä ilmeisesti edustaja Järvinen toi esille, osatyökykyisiin. Missä on se potentiaali työllistää tällä hetkellä? Siellä on valtavasti potentiaalia. Sen takia tämä työkykyohjelma on niin merkittävä asia, ja sen takia olen tosi iloinen siitä, että kaikki eduskuntaryhmät ovat ottaneet tähän asiaan positiivisen kannan, niin että se tulisi toivottavasti seuraavan hallituksen hallitusohjelmaan. Näitä asioita lähdetään viemään eteenpäin. Ja kun saadaan selvyys siitä, että ihmiset ovat heille oikeissa palveluissa, silloin yhdistyksillä, järjestöillä ja näillä välityömarkkinoilla on se rooli, joka niillä kuuluukin olla. Ne ovat hieno keksintö, mutta ongelma on se, että se järjestelmä on tukossa. Siellä on muun muassa kuntouttavassa työtoiminnassa väriä ihmisiä, jotka eivät sinne kuulu, ja sitten ne, jotka sinne kuuluisivat, eivät välttämättä siellä ole.

Semmoinen viesti, että me olisimme aktiivisesti ajamassa esimerkiksi työpajatoimintaa alas, on täysin käsittämätön. Semmoista ei ole eikä tule. Niillä on oma roolinsa, mutta tämä koko maailma pitää saada selkiytettyä. Kaikki nämä yhdistykset ja järjestöt tekevät varmasti omasta mielestään tosi tärkeää työtä. Kun minä olen peräänkuuluttanut sen vaikuttavuuden perään, niin olen ymmärtänyt, että myös sosiaalidemokraattien ryhmässä on tunnistettu se, että pelkästään se, että näitä on olemassa, ei riitä, vaan pitää olla jotkut kriteerit, millä me määrittelemme, mitä me siltä toiminnalta odotamme. Se ei välttämättä tarkoita pelkästään suoraa työllistymistä avoimille työmarkkinoille, vaan se voi olla joillekin ihmisille jotain toimintakykyä ylläpitävää toimintaa. Sitten kun tämä saadaan selväksi, silloin tällä toiminnalla on joku järjellinen merkitys. Kun veronmaksajien rahoilla esimerkiksi 100-prosenttista palkkatukea maksetaan, niin silloin se rooli nousee paljon merkityksellisemmäksi, ja tätä me olemme tässä käynnistäneet. Me emme ehdi kaikkea tätä tekemään, vaan myös seuraava hallitus tekee.

Lopuksi edustaja Skinnarille: Mihin nuori menee? Minun mielestäni Ohjaamot on hyvä esimerkki, ne on vakinaistettu, niiden kehittäminen edelleen. Nuoret ovat löytäneet ne hyvin ja antavat niistä kiitettävän arvostuksen. Tämän tyyppistä helposti lähestyttävää, ei mitään byrokraattista. Silloin nuori varmaan löytää sen polun. Suurin osa nuorista onneksi löytää sen polun ihan omaehtoisesti, mutta joku tarvitsee apua. Tässä on varmaan yksi semmoinen työkalu.

**16.28 Elinkeinoministeri Mika Lintilä:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kuljetustuesta, onko se jatkuva. Siitä ei ole sellaista päätöstä, että se olisi jatkuva, mutta siellä on työryhmä menossa, selvittää sitä, hakee sitä isoa kuvaa, tutkii muun muassa sen mahdollista laajentamista, ja todennäköinen raportin julkistamispäivä on 25.1.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Sitten edustaja Paaterolle valtion omaisuuden myynnistä. Taitaa olla neljä hallitusta, jotka ovat myyneet enemmän kuin tämä hallitus tällä hetkellä. [Sirpa Paatero: Ei edellinen!] Tietysti suuria eriä tekee Nesteen myynti, joka oli 870 miljoonaa, mutta joka oli verrattain hyvä. Kun eilenkin puhuttiin siitä, että on tehty kikkoja, ja puhuttiin Finnverasta, niin nyt haluan korjata, että siinä ei ollut mitään kikkailua. Kyse oli ihan puhtaasti Finnveran kassanhallinnasta, likviditeetin, varojen, mielekkästä käyttämisestä. Aloite tähän tuli Finnveran puolelta. Finnveran kassanhallinta on erittäin haasteellista, koska kyse on muun muassa risteilijöistä, jotka ovat isoja eriä, nostetaan kerralla isoja eriä, ja nähtiin järkeväksi se, että Finnvera maksaa — siellä oli sellainen 1,5 miljardin järjestely, joka oltiin tehty 2009—2012 — tämän edeltä käsin pois. Tietysti Finnveran likviditeetti laskee tuolla summalla, mutta sitten toisaalta maturiteetin perusteella palautuu takaisin silloin, kun siihen tarve on. Eli tässä ei ollut minkäänkokoista kikkailua. Valtio sai aiemmin rahat takaisin, mitä alkujaan oli tarkoitus, ja sitten toisaalta Finnvera pystyi hyödyntämään omaa kassansa paremmin.

Edustaja Pakkaselle. Saavutettavuus on erittäin iso ongelma, ja siihen meidän pitää panostaa. Esimerkiksi stopover-matkustajien osalta meillä olisi paljon enemmän mahdollisuuksia.

Sarkkiselle. T&K:n nostaminen 5 prosenttiin olisi todella kunnianhimoista. Jos päästäisiin 4:ään, niin se olisi erinomainen, mutta sen edellytys on, että yritykset ovat mukana. Julkisella me emme koskaan tule siihen pääsemään.

Edustaja Pylväs kysyi, mitä keinoja on opetusministeriön mukana olemiseen elinkeinoelämän tukemisessa. Se tulee sieltä koulutuksen puolelta. Me olemme menossa elinkeinoelämässä, työmarkkinoissa, erittäin nopeasykliseen toimintaan, jossa tarvitaan uudenlaista osaamista jatkuvasti. Eli tämä tulee varmasti haastamaan tällaisen perinteisen tutkintoon valmistavan koulutuksen.

Seutukaupunkien merkityksestä täsmälleen samaa mieltä. Sinne onneksi saatiin vähän rahaa lisää. Seutukaupungeille erittäin iso merkitys.

Pirttilahdelle Business Finlandin osuudesta. Me emme pääse siihen tavoitteeseen, että me tuplaamme pienten yritysten viennin 2020, mutta meidän vientielementtimme kiinnostavat maailmalla paljon. Voi sanoa, että tämä uusi sukupolvi lähtee sinne maailmalle paljon rohkeammin kuin me vanhat, ja se on hieno asia.

Edustaja Skinnarille Vakesta. Siellä ensimmäiset, voisiko sanoa, investointiaihiot alkavat olla valmiina. Heidän tehtävänsä on luoda uutta kasvupohjaa, ja esimerkiksi alustataloudesta löytyy aika paljon sellaisia osioita, joissa he tulevat varmasti olemaan aktiivisia.

**Puhemies Paula Risikko:** Kiitoksia tähänastisesta, ja sitten mennään puhujalistalle.

**16.32 Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa rouva puhemies, värderade talman! Hallitus on tällä kaudella onnistunut parantamaan työllisyysastetta, mutta verrattuna muihin Pohjoismaihin Suomen työllisyysaste on kuitenkin selvästi alempi. Pidän työnhakijoiden aktiivisuuden lisäämiseen ja työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä tärkeinä. Nykyinen malli kohtelee kuitenkin työttömiä eri tavoin asuinpaikasta ja työllisyyden kestosta riippuen.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä on luonut oman työllisyyspaketin, jossa on toimenpideehdotuksia työllisyyden parantamiseksi. Uskomme, että toimenpiteemme luovat tarpeeksi

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

työpaikkoja, jotka pitkällä tähtäimellä voisivat johtaa jopa 80 prosentin työllisyysasteeseen.

Yksi tärkeä tavoitteemme on yrittäjyyden helpottaminen muun muassa tarjoamalla palkkahallintopalveluja pienyrittäjille, yhdistämällä erilaiset palkan sivukulut, korottamalla kotitalousvähennystä, joka tukee naisvoittoisia palvelualoja, uudistamalla keskustelukultuuria ja lisäämällä paikallista sopimista.

Värderade talman! Endast genom en hållbar tillväxt och en hög sysselsättningsgrad som ger skatteintäkter kan välfärdssamhället garanteras på lång sikt. Därför föreslår SFP ett helt paket med åtgärdsförslag för att förbättra sysselsättningen. Vi sätter samtidigt målsättningen för sysselsättningsgraden högre än regeringen.

Vår ekonomi förlorar årligen miljardbelopp på grund av sjukpensioner, sjukfrånvaro och arbetsolycksfall. Bättre arbetshälsa skulle spara samhället miljarder samtidigt som det förbättrar individens livskvalitet. Därför föreslår vi ett nationellt program för arbetshälsa.

Den största enskilda satsningen är vår familjepolitiska helhetsreform. Den tredelade reformen innebär tilläggssatsningar på 345 miljoner euro. Det förbättrar barnfamiljernas konkreta situation i samhället och minskar på familjers vardagsstress genom mer flexibla möjligheter att förena arbetsliv och familj.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee tasa-arvoisemmat työmarkkinat. Uudistamalla perhevapaat voimme edistää naisten työllistymistä. Nykyinen malli lisää palkka- ja eläke-eroja miesten ja naisten välillä ja luo esteitä tasa-arvoiselle urakehitykselle. Erityisesti nuorten naisten työllisyysaste on kaikissa muissa Pohjoismaissa suurempi kuin Suomessa.

Työllisyyden nostamiseksi Suomen tulisi myös poistaa työllistymisen esteet maahanmuuttajilta poistamalla ulkomaisen työvoiman tarveharkinta. Suomi tarvitsee lisää osaajia, ja tarveharkinnan poistaminen mahdollistaisi työntekijöiden palkkaamisen aloille, joilla nyt vallitsee osaavan työvoiman pula.

Toinen tärkeä tavoite on nuorisotyöttömyyden alentaminen ja nuorten saaminen mukaan työelämään. Korottaisimme myös opintotuen tuloarvoja. Varsinkin nyt kun hallitus on leikannut opintotuesta, on opiskelijoiden toimeentulo turvattava samalla, kun opiskelijat saisivat tärkeitä työkokemusta työelämään siirtymistä varten.

Tiedämme, että uudet työpaikat Suomessa syntyvät etenkin pienissä ja keskiuurissa yrityksissä. Paikallisen sopimisen mahdollistaminen nykyistä laajemmin helpottaisi työvoiman palkkaamista pienempiin yrityksiin. Hallitus on ehdottanut työsopimuslain henkeen kohdistuvia irtisanomisperusteita koskevaa säännöstä tavoitteena madaltaa pienten työnantajien työllistämiskynnystä. Esitys heikentää kuitenkin irtisanomissuojaa juuri niissä yrityksissä, joissa suurin osa suomalaisista työskentelee, eikä minkäänlaista vaikutusarviointia ole tehty. Myös tulkinta siitä, mikä on pieni työnantaja, tekee lakiesityksestä ristiriitaisen.

Värderade talman! Ett av de största problemen på arbetsmarknaden är att utbud och efterfrågan inte möts. Våra långtidsarbetslösa bollar nu runt mellan olika myndigheter. I stället kunde vi vidta konkreta åtgärder, till exempel låta privata arbetsförmedlingar stödja de offentliga TE-byråerna. På det sättet kan vi förbättra mötandet av en ledig arbetsplats med arbetssökanden. Bland annat i Nyland har försök med privata arbetsförmedlingar gett goda resultat. Det är viktigt att den arbetslösa får tillräcklig personlig rådgivning som beaktar

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

den arbetslösas kunnande och situation. Den arbetslösa ska också uppmuntras till att själv vara aktiv.

Värderade talman! Vår alternativa budget är fritt tillgänglig, och jag hoppas att regeringen tar förslagen i den i beaktande.

**16.38 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Mielenkiintoista debattia on käyty pääluokan osalta, ja mukavaa, että ministerit ovat edelleen paikalla. Me olemme keskustelleet täällä ja omassa debattipuheenvuorossani kiitin hallitusta siltasopimuksesta ja erityisesti siitä mahdollisuudesta, mitä se on antanut Lounais-Suomen alueelle ja erityisesti Satakunnalle. On hyvä, että me olemme saaneet tällaisia ratkaisuja niin, että maan hallitus on reagoinut siihen positiiviseen rakenneongelmaan, mikä meillä maakunnassa on ollut. Mutta edelleen peräänkuulutan sitä, että TEMin ja opetusministeriön tulee vielä tällä kaudella perustaa työryhmä suunnittelemaan muutokoulutuksen nopeatahtista toteuttamista eri rakennemuutostilanteissa suomalaisessa elinkeinoelämässä.

Business Finland on ollut hyvä — ja puhun tässä nyt vain omana itsenäni, en minkään eduskuntaryhmän puolesta —, mutta pitäisin hyvänä sitä, että meillä ruvettaisiin käsittelemään kehitysapua tietyllä tavoin, niin että meillä olisi humanitääristä apua sinne, missä edellytetään, toimenpiteitä ihmisten nälänhätään, sairauksiin ja epidemioihin nopeasti ilman, että ne ovat niin sanotusti jo valmiiksi suunniteltuja. Rahoituksen pitää olla nopeaa, täsmällistä ja heti toteutettavaa. Se on ehdoton edellytys. [Sirpa Paateron välihuuto] — Kyllä.

Tässä kohtaa tämä meidän koko järjestelmä kaipaa uudistusta. Sitten meillä on tämä kehitysapuisuus, jolla mahdollistetaan se, että kehittyvät maat rupeaisivat kehittymään. Varsinkin kun ollaan nähty, että missä ei ole omaa elinkeinoelämää eikä infraa, ei ole mahdollista, että se maa rupeaisi kehittymään. Siinä mielessä se, että TEMillä on hieman lusikka sopassa siinä, että me voimme olla mukana viemässä sitä infraa, on hyvä asia, mutta meidän pitää viedä sellaista infraa, mikä mahdollistaa siellä sen elinkeinoelämän pohjan. Ja kun meillä on tätä ilmasto-osaamista tässä maassa, niin meidän pitää hyödyntää erityisosaamistamme siinä, niin että tuemme kehittyvien maiden projekteja näissä asioissa nimenomaan, jotta me voimme globaalisti osallistua ilmastonmuutoksen hillintään.

Mitä sitten erityisesti haluaisin tässä puheenvuorossani korostaa, on se, että meillä on 180 000 yksinyrittäjää tässä maassa ja osalla heistä olisi mahdollisuuksia ja halua palkata ensimmäinen vieras työntekijä. No, vielä tässä täytyy sanoa, että toki sosiaaliturvan puolelta tämä puolisoiden osalta tehty ratkaisu ansiosidonnaisen päivärahan osalta kestää kyllä kiitoksen hallitukselle. Mutta meidän pitäisi olla huomattavasti aktiivisempia sen suhteen, että me voisimme mahdollistaa ensimmäisen vieraan työntekijän palkkaamisen. Malleja on erilaisia. Mielestäni sosiaalidemokraatit ovat tuoneet hyvän oman mallinsa siihen. Mutta olen sitä mieltä, että kyllä voitaisiin lähteä kokeilemaan myös sitä, että ensimmäisen vieraan työntekijän palkannut yrittäjä ei maksaisi sosiaalivakuutusmaksuja, eli työttömyys-, tapaturmavakuutusmaksua, kun se työllistää sen ensimmäisen vieraan työntekijän. [Välihuuto] Seuraavana vuonna alennus olisi 75 prosenttia, seuraavana vuonna 50 prosenttia, ja vaikka se nyt tuntuu varmasti yrittäjistä, että se on jo toimivia yrityksiä kohtaan väärin, mutta tämä olisi kustannusneutraali, joten nyt ei kenenkään kannata vetää tikkua kieleen, koska tämän on eduskunnan tietopalvelu tarkistanut, että työtön henkilö, joka työllistyy tämän kautta, on jo ensimmäisenä vuonna kustannusneutraali. Eli valtion pussille ei mennä, joten, edustaja Kopra, nyt ei kannata heti sanoa ”ei”. Nyt ei olla menossa valtion

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

pussille, vaan työllistetään ihmisiä ja tätä kautta saadaan mukaan tähän meidän työelämään.

Viimeiseksi lopuksi toivoisin muunlaista kolmikantaiseen valmistelua mitä nyt on ollut. Tämä työmarkkinoiden sirpaleisuus on johtanut siihen, että meillä on työsuhteita, jotka ovat yrittäjäpohjaisia, olemme alistaneet ihmisiä pakkoyrittäjyyteen, ja siitä noidankehästä meidän on päästävä irti.

**16.43 Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Ihan ensin haluan antaa hallitukselle tunnustuksen siitä, että on kyllä hienoa olla iloitsemassa siitä, että työllisyys on kehittynyt myönteisellä tavalla, ja siinä tietysti on myös hallituksella oma osansa. Toki siihen ovat myös vaikuttaneet muut ympäröivät tekijät.

Mutta vaikka työttömien määrä on laskenut, niin kyllä meillä edelleen on valtava määrä työttömiä, ja samaan aikaan monella alalla monilla alueilla on vakava työvoimapula. Kristillisdemokraatit panostaisivatkin nimenomaan aktiivisiin työllisyystoimiin ja muuntokoulutukseen vielä enemmän. Työttömät tarvitsevat henkilökohtaista ohjausta, ja myös yritykset tarvitsevat tukea rekrytointiin.

Ihan erikseen haluan mainita vaihtoehdostamme pienten ja keskisuurten yritysten viennin edistämisen tukemisen. Eli pk-yritykset haluavat kasvaa, niissä syntyy myös suurin osa uusista työpaikoista, ja näitä kasvun esteitä edelleen pitää purkaa. Tämän kasvun vauhdittamiseksi esitämme markkinointiavustuksia pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymisen tueksi. Esityksemme on 7 miljoonaa euroa nyt tähän tulevan vuoden budjettiin, jotta nämä yritykset voisivat osallistua vientiä edistäviin myyntitapahtumiin ulkomailla. Ja on todettava se, että uudet työpaikat ja kasvu syntyvät nimenomaan pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, ja sen vuoksi niiden kasvua ja kansainvälistymistä kannattaa tukea.

**16.45 Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa puhemies! TEMin hallinnonalaan kuuluu myös energia, ja otan siltä puolelta nyt esille yhden näkökohdan puun energiakäytöstä.

Täällä salissa on syksyn aikana useaan kertaan esitetty huolia metsiemme käytöstä, siitä kuinka paljon metsiä hakataan ja miten hakkuista saatavat puut käytetään. Usein on ilmoille lausuttu toive tai vaade, että puuta ei pidä polttaa vaan puu pitää käyttää korkeamman jalostusarvon tuotteisiin. Olen tietysti samaa mieltä siitä, että puuta on hyvä jalostaa mahdollisimman pitkälle. Mutta näissä heitoissa unohtuu usein se, että suurimmat puubiomassan energiakäytöt maassamme syntyvät siitä, että teollisuus hyödyntää omasta toiminnastaan korjuussa tai jalostuksessa syntyviä sivuvirtoja ja esimerkiksi puun osia, joita ei voi pidemmälle jalostaa. Ja etenkin vähempiarvoisen puun, esimerkiksi raivauksista tai harvennuksesta kertyvän puuaineksen, käyttäminen energiaksi, sen polttaminen, on erittäin järkevää. Eli kannatan lämpimästi jalostusasteen nostamista, satsaamista osaamiseen ja teknologisen kehityksen edistämiseen, että puuta pystyttäisiin käyttämään aina siellä, missä se nostaa eniten ketjun lisäarvoa, jalostusarvoa.

Mutta samalla kun tämän sanon, on lisättävä itsestäänselvyys. En ole vielä nähnyt metsää, jossa kasvaisi vain tukkipuuta, enkä koskaan tule näkemäänkään. Siksi meidän on huolehdittava siitä, että koko rungolle, tai paremminkin koko puun biomassalle, on olemassa tehokas ja hyvä käyttö, ja tätä tavoitetta tukee erinomaisesti puun energiakäyttö, jota hallitus on edistänyt ja jonka kehittämiseen tässäkin budjetissa jälleen tehdään lisäsatsauksia.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Arvoisa puhemies! Sipilän hallitus on satsannut vahvasti biotalouden kehittämiseen ja kehittymisen mahdollistamiseen, ja tällä tiellä on hyvä jatkaa ensi vuonnakin.

**16.47 Pertti Hakanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Aloitan tämän puheenvuoron vähän samalla tavalla kuin päivällä jo aiemmin erään toisen pääluokan kohdalla. Tämä sopii niin sopivasti taas myöskin tähän, kun on budjettikirjassa ensi vuoden osalta nostettu pääosaan muutama tärkeä kansakuntamme peruskivi: osaaminen, työllisyys, kasvu ja ruoka. Nämä ovat äärimmäisen hyvin osuvia pääkohtia, ja näitä ei voida liikaa korostaa.

Debatissa jo käytinkin puheenvuoron tästä mahtavasta uutisesta, TEMin 9,3 miljoonan tuesta pohjanmaalaiselle Nurmon Bioenergia Oy:lle. Tämä on osoitus siitä, että tämän hallituksen kärkihankkeita oikeasti viedään isojen investointien kautta eteenpäin, ja tämä tuo oikeasti sen uskottavuuden ja luotettavuuden, että tähän kokonaisuuteen, tähän kotimaisen ruuan tuottamiseenkin, mikä on myöskin budjetin yhtenä kulmakivenä, oikeasti löydetään erilaisia toimenpiteitä ja isojen panostuksien kautta kannattavuutta. Siellä biokaasulaitoksessa nyt kun tullaan käyttämään maatalouden lantaa, teurastamon biojätettä, joka on siinä äärimmäisen lähellä, koko elintarviketeollisuuden jäte- ja sivuvirtoja, ruokajätettä — valitettavasti myöskin ruokahävikkiä — ja kasvibiomassaa, niin kyllä tämä on osoitus siitä, että me katsomme nyt aika laajasti kokonaista elintarvikeketjua. Ja kun vielä mietitään, että tavoite on lopputuotteena tämän laitoksen voimalla tuottaa energiaa 6 000 henkilöautolle vuosittain, ei ole siis ihan pikku hankkeesta kyse. Onnea ja menestystä tähän, ja iso kiitos TEMille vielä kerran tästä kovasta panostuksesta!

Muutoinkin tämä kiertotalouden investointi- ja kehittämistuki tässä näkyy metsäbiotalouden sivuvirratt huomioiden, minkä edustaja Viljanenkin äsken otti esille, ja kyllä nämä panostukset Kainuuseen ja Satakuntaan, mitä täällä on otettu huomioon, ovat erityisen tervetulleita.

Haluan tässä kohtaa kyllä vahvasti kiittää myöskin jaoston puheenjohtajaa, edustaja Juhantaloa siitä, millä tavalla tuon pienen jakovaran osalta tuotiin alueellista arvostusta erilaisten juttujen kautta, esimerkiksi sinne kotiseudulleni Syke-yrityspuiston kehittämisrahaa 100 000 euroa. Se on iso osoitus 25 000 asukkaan kunnalle, seutukaupungille, joka Tampereen imussa taistelee siitä, että me saamme työllisyyttä, me saamme asujia sinne ja me saamme oikeasti sellaisen yrityspuiston, mikä vetovoimaisesti vetää yrittäjiä ja tuo työpaikkoja, ja että pystymme vahvasti elämään siinä keskustaupungin kupeessa. Nämä ovat mielestäni juuri niitä, miten tällä hallituksella on jo monessa kohtaa tuotu alueellista arvostusta, ja tämä on hyvä osoitus siitä tälläkin kertaa. Iso kiitos siitä edustaja Juhantalolle, että nämä on näin painotettu.

**16.51 Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Vaikka työllisyystilanne on parantunut ja työttömien määrä on vähentynyt, niin pitkään työttömänä olleiden tilanne ei ole helpottunut. Erityisen huolestuttavaa on se, että talouden nousukaudesta huolimatta Suomeen on syntynyt uusi nuorisotyöttömyyden kova ydin. Nyt syrjäytymisvaarassa olevien nuorten ja nuorten aikuisten määrä on kasvanut. Nuorisotakuun ja nuorten aikuisten osaamisohjelman alasajot ja lopettamiset näyttäytyvät nyt väärinä ratkaisuin. Viime kaudella nuorisotakuun ansiosta nuorten pitkäaikaistyöttömyys oli Euroopan alhaisimpia. Li-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

säksi ammatillisen koulutuksen reformin ongelmat uhkaavat edelleen heikentää nuorten tilannetta.

Viimeisimpien tietojen mukaan aktiivimallin tulokset ovat kehnoja. SAK:n ja Teollisuusliiton kyselyjen mukaan vain 30 prosenttia työttömistä on pystynyt täyttämään aktiivimallin ehdot kuluvan vuoden aikana, ja viidennes ainakin yhdellä tarkastelujaksolla. Aktiivimallin pahimmaksi ongelmaksi koettiin se, että työttömyysturvaa leikataan työttömän omatoimisesta työnhauasta huolimatta. Kyselyyn vastanneiden mukaan aktiivimallin ehtojen täyttäminen ei onnistu, sillä työtä ei yksinkertaisesti ole tarjolla tai sitä ei saa, vaikka kuinka hakisi. Lisäksi työllistämispalveluja ei ole riittävästi tarjolla. Aktiivimallin sijasta autettaisiin parhaiten pitkään työttöminä olleita työelämään kuntoutuksen, koulutuksen sekä henkilökohtaisen tuen ja avun avulla.

Ammatillinen työvoimakoulutus on eräs vaikuttavimmista työvoimapolitiittisista toimenpiteistä, kun arvioidaan palvelun jälkeistä sijoittumista työmarkkinoille. Siksi leikkaaminen työvoimakoulutuksesta on käsittämätöntä. Vaikka kokonaistyöttömyys vähenee, niin työttömien työnhakijoiden osaamisen kehittämisen tarpeet ovat kasvaneet. On epärealistista odottaa, että kaikki työttömät työllistyisivät avoimille työmarkkinoille ilman alueellisesti ja ammatillisesti kohdennettuja työvoimapolitiittisia koulutustoimenpiteitä. Jouko Kajanon toimittamassa uudessa kirjassa ”Työllisyyskysymys” todetaan hyvin, että ”silmiinpistävä piirre nykyisessä työvoimapolitiikassa on, että koulutukseen ja kuntoutukseen ei enää panosteta, sen sijaan työttömät heitetään työmarkkinoille niillä kyvyillä ja taidoilla, joita heillä nyt parasta aikaa on”.

Aktiivimalli on siinäkin suhteessa järjetön, että sen mukaan vain osa aktiivisuudesta on niin sanotusti oikeaa aktiivisuutta. Tein sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilalle kirjallisen kysymyksen, miksi esimerkiksi Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen Kajo-keskus-hankkeen erittäin vaikuttavaksi toimintatavaksi todettu työn etsinnän toimintamalli ei täytä aktiivisuusehtoa. Työn etsinnällä oli noin 87 prosentin vaikuttavuus vuonna 2017. Asiakkuuden päättäneistä 75 työnhakijasta vuoden loppuun mennessä 52 eteni työhön, 13 koulutukseen, 3 keskeytti hankkeen ja 6 jatkoi työn etsintää tämän vuoden puolella. Suurin osa työllistyneistä henkilöistä eli 40 henkilöä työllistyi yrityssectorille ilman palkkatukea. Palkkatuellekin työllistyi 7 henkilöä. No, ministerin vastaus oli seuraava: ”Kun kyse on sellaisista työvoimaviranomaisen järjestämistä työllistymisedellytyksiä parantavista palveluista ja toiminnasta, jotka eivät ole työllistymistä edistävää palvelua, edellytetään, että työvoimaviranomainen joko itse järjestää kyseisen palvelun tai toiminnan tai se hankkii ulkopuoliselta palveluntuottajalta kyseisen palvelun tai toiminnan. Järjestämisestä ei ole se, että työvoimaviranomainen myöntää toimijalle työllisyyspoliittista avustusta, taikka se, että toimija saa ESR-rahoitusta.” Toisin sanoen, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen järjestämän vaikuttavan toiminnan parissa olleiden kohdalla aktiivisuusvaatimus ei täyty, koska työvoimaviranomainen on rahoituksen myöntäjä mutta ei järjestäjä tai hankkija. Ja tämä on johtanut siihen, etteivät työttömät enää uskalla hakeutua tähän työn etsintä-palveluun, koska se ei ole nyt sitä oikeaa aktiivisuutta eikä kerrytä aktiivimallin mukaista aktiivisuutta. [Sirpa Paatero: On väärässä paikassa töissä!] Eli aivan käsittämätön asia. Tässä ei ole siis järjen häivää.

Ja aktiivimallissa on muutenkin niin paljon epäkohtia, ettei sitä pienillä korjausliikkeillä saada kuntoon. Siksi toivon, että pitkään työttömänä olleiden auttamista ajateltaisiin aivan uudesta näkökulmasta ja peruttaisiin kokonaan tämä niin sanottu aktiivimalli, joka ei aktivoi.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

**Puhemies Paula Risikko:** Sitten vielä loppuhuipennukset, ministereille 2 minuuttia. Riittääkö, haluatteko käyttää?

**16.56 Työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Käytän loppupuheenvuoron. Keskityn ehkä kohtaanto-ongelmaan ja osaavan työvoiman pulaan, osaajapulaan ja tähän tematiikkaan, mistä aika moni — edustaja Hoskonen, Hautala, Honkonen, Pirttilahti, moni muukin — kyseli, mitä sille pitäisi voida tehdä. No, hallitus on tietysti tehnyt aika paljonkin asioita, mutta edelleen tehtävää jää kyllä seuraavallekin hallitukselle.

Yksi asia, jossa olisi kyllä paljon tekemistä, on se, että me olemme tehneet hyvää yhteistyötä OKM:n kanssa, mutta me tarvitsemme nimenomaan nopeamman koulutuksen työkaluja. Itse olen sitä mieltä, että kun niitä työpaikkoja syntyy sinne pk-sektorille, niin me tarvitsemme toimivat oppisopimusmarkkinat tähän maahan, ja meillä ei sellaisia ole. Isot yritykset tämän pystyvät hoitamaan, mutta pk-sektorilla tätä osaamista ei jostain syystä ole tarpeeksi ja ei myöskään resursseja. Se on ihan ymmärrettävää, että pienissä yrityksissä ei ole aikaa eikä osaamista tämmöiseen. Niinpä ensi vuoden puolella tapaan sitten jälleen tämmöisessä pyöreän pöydän keskustelussa tämän puolen ihmisiä nimenomaan pk-sektorilta siltä kulmalta, että minkä näköisiä malleja me voisimme keksiä tänne Suomeen, jotta me saisimme tänne toimivat oppisopimusmarkkinat. Tämä on vain yksi ratkaisu tähän.

Meillä on paljon tietysti muutakin. Meillä on hyvää osaamista muuntokoulutuksen puolella. Tämä hallitus on tehnyt hyvää yhteistyötä rakennusalan kanssa, että siellä on saatu rakennusmestarikoulutus hyvin liikkeelle. Se on tarkoittanut sitä, että sekä työnantaja- että työntekijäpuolen edustajat ovat tehneet yhteistyötä ja isot yritykset ovat lähteneet tähän mukaan. Tätä se vaatii eikä pelkästään sitä, että valtion kukkarolla toimitaan, vaan että kaikki panee siihen paukkuja, koska yhteinen halu ja tarve tälle asialle on.

Tässä nyt ehkä semmoinen, että hallitus on tunnistanut tämän ongelman ja on siihen tarttunut mutta edelleen työtä riittää myös seuraavalle hallitukselle. Kiitos tästä asiallisesta keskustelusta, vaikka nämä asiat ovat usein todella vaikeita viitaten vaikkapa aktiivimalliin.

**Puhemies Paula Risikko:** Kiitos, ministeri Lindström. — Ministeri Lintilä, 2 minuuttia. Sitten mennään seuraavaan asiaan.

**16.58 Elinkeinoministeri Mika Lintilä:** Arvoisa rouva puhemies! Vastaukset edustajien esittämiin kysymyksiin suunnilleen tulivat edellisessä vuorossani, mutta ehkä näin kootusti voisi sanoa, että kuten tiedetään, ennusteet näyttävät tällä hetkellä hitaampaa kasvua kuin mistä nyt on saatu nauttia. Tämän hallituskauden alussa me haaveilimme 2 prosentin bkt:n kasvusta. Me menimme 3 prosenttiin, ja nyt ennusteet viittaavat siihen vähän alle 2 prosenttiin. Meidän ei tule tietenkään tyytyä siihen. Meidän pitää tehdä panostuksia tuotekehityspuolelle, innovaatiopuolelle, mutta kyllä se meidän talouden kasvun pullonkaula tulee sieltä työvoiman puolelta.

Se ongelma, joka tulee läpi valtakunnan eri aloilla, on selkeä ja yksiselitteinen, eli se työvoiman saanti. Toisaalta jos me katsomme meidän ikäpyramidiamme, niin jokainen voi siitä tunnistaa jo sen, että meillä tullaan tilanteeseen, että kun meidän suuret ikäluokkamme lähtevät eläkkeelle, meillä ei riitä henkilöitä enää täyttämään sitä työmarkkinoilla olevaa vajetta, joka työpaikkojen täyttämässä on. Siitä viitteenä voi sanoa sen, mitä tämä al-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

kuvuosi oli, eli meillä jäi rekrytoinneissa täyttämättä 62 000 työpaikkaa, ja tämä on koko ajan kasvava ongelma.

Seuraavan hallituksen varmasti keskeinen asia tulee olemaan tämän ongelman ratkaiseminen. Me tulemme tarvitsemaan työperäistä maahanmuuttoa, me tulemme tarvitsemaan parempaa kotiuttamista ja me tulemme tarvitsemaan joustavampaa opetusmetodia siihen, kuinka ihmiset valmistetaan niihin tehtäviin, joissa työtä tällä hetkellä on tarjolla. Nämä kaikki tulevat tietysti olemaan seuraavan hallitusohjelman keskeisiä kysymyksiä, ja toivottan siihen onnea ja menestystä. Kiitän myös erittäin asiallisesta keskustelusta tämän pääluokan yhteydessä.

**Puhemies Paula Risikko:** Tämän pääluokan yleiskeskustelu keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 17.00.

---

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 23.56.

**Puhemies Paula Risikko:** Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan pääluokasta 32.

**23.57 Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Kello alkaa lähennellä puoltayötä, mutta olemme täällä käsittelemässä hyvin tärkeitä asioita. Itse pidän tärkeänä, että jatkamme toimenpiteitä Suomen viennin ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi ja tasavertaisen toimintaedellytysten turvaamiseksi suomalaisille yrityksille kilpailijamaiden kanssa.

On arvioitu, että ensi ja seuraavana vuonna maailmankauppa kasvaa hitaammin kuin tänä vuonna. Tämä tuo mukanaan kauppasodan uhan. Vienti Venäjälle on jo nyt lähes puolettunut vuodesta 2008 eli kymmenessä vuodessa. Merkittävimpänä haasteena ovatkin juuri poliittiset riskit ja tullaukseen liittyvät ongelmat. Toivon, että pääsemme pikaisesti eroon EU:n Venäjään kohdistuvista pakotteista, koska niillä ei näytä olevan juuri mitään vaikutusta heidän tavanomaiseen elämäänsä. Tavaraa on kauppojen hyllyt pullollaan. Ainut karsija näistä pakotteista on suomalainen vienti ja suomalainen maatalous.

Kansainvälistymispalveluita tulee suunnata jatkossa erityisesti pk-yritysten kansainvälisten toimintaedellytysten kehittämiseen Suomessa ja ulkomailla. Niillä on selvä vaikutus pk-yritysten kansainväliseen menestykseen. Esimerkiksi Business Finlandin kautta rahoitetuissa pk-yrityksissä sekä liikevaihto että vienti ovat kasvaneet merkittävästi enemmän vuosina 2013—2016 kuin muissa teollisuus- ja palvelualojen pk-yrityksissä. Prosentteina tämä on jopa 35.

Osaavan työvoiman saatavuus on muodostunut monessa yrityksessä yrityksen kasvun esteeksi. Sen huomaa itsekin, kun kiertää maakuntaa ja kuuntelee yrittäjiä. Selvityksen mukaan jopa 40 prosenttia työvoimaa hakeneista toimipaikoista on kokenut vaikeuksia löytää sopivia työntekijöitä. Tämä on mielestäni liikaa, ja meidän tulee vahvistaa yrittäjien ja työntekijöiden kohtaamisia kaikin mahdollisin keinoin. Osaavan työvoiman saatavuus ei saa muodostua taloudellisen kasvun esteeksi, vaan saatavuutta on helpotettava. Tarvitsimme tähän saatavuus ja kohtaanto-ongelmaan ratkaisuksi erilaisia työ- ja elinkeinopoli-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tiikkaa yhdistäviä toimenpiteitä, joilla parannetaan tai ainakin helpotetaan osaamista, työkykyä, työvoiman liikkuvuutta ja työnteon taloudellisia kannusteita.

Näen hyvänä, että palkkatuen lisäksi otetaan käyttöön yrityksille maksettava työllistymispalkkio palkkatuella työskentelevän henkilön pysyvistä työllistämistä. Tällaiset keinot ovat oikeansuuntaisia keinoja työllistämiseksi. On selvää, että työllisyyttä edistävien palveluiden on oltava tarkoituksenmukaisia henkilön oman työllisyyden edistämiseksi eikä palveluiden järjestämisen perusteena saa olla pelkästään työttömyysetuuksien säilyttäminen. Tämän nykyinen hallitus on ymmärtänyt mielestäni hyvin, mutta vielä on paljon tehtävää. Meidän tulee saavuttaa työllisyydessä vähintäänkin pohjoismainen taso.

**0.00 Riitta Mäkinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olen huolissani siitä, että hallituksen työllisyyspoliittiset linjaukset sekä tuleva lainsäädäntö jättävät pitkään työttömänä olleet sekä muutoin heikossa työmarkkina-asemassa olevat oman onnensa nojaan, kun riittäviä palveluja ei enää ole. Kuluneella kaudella työllisyyspolitiikka on ollut tempoilevaa. Tilanne kentällä, niin te-toimistoissa, kunnissa kuin kolmannella sektorilla on kestänyt. Pitkäjänteinen toiminta ja sen suunnittelu ei ole mahdollista, jos linjaukset, säädökset ja tulokintaohjeet muuttuvat ennalta-arvaamattomasti ja usein. Eniten kärsivät työttömät itse.

Hallituksen esitys julkisista rekrytointi- ja kasvupalveluista on käytännössä työvoimapaalveluiden ja te-toimistojen yksityistämislaki. Kasvupalvelulaki kokonaisuudessaan ei anna selkeää kuvaa työttömien palveluprosesseista, ja esimerkiksi siirtymä sähköisiin palveluihin lyö kintuille heikoimmassa asemassa olevia, siis osatyökykyisiä, pitkäaikaistyöttömiä ja nuoria. Vastuuta työllisyyspolitiikan toimeenpanemisesta siirretään vahvasti yksityiselle sektorille. Tämä tulee esiin tavasta, jolla työllisyysmäärärahoja kohdennetaan. Valtaosa euroista osoitetaan yksityisiin työllisyyspalveluihin.

Sosiaalidemokraatit ovat sitoutuneita kuntakokeilun jatkamiseen. Haluamme palauttaa nuorisotakuun, turvata työpajojen ja kolmannen sektorin toimintaedellytykset, taata kaupungille oikeuden toteuttaa vahvaa elinvoima- ja työllisyyspolitiikkaa sekä turvata eheän, moniammatillisen työotteen myös tulevaisuudessa.

Markkinoiden tarjoamat palvelut ovat valitettavan usein massaluentoja tai sähköisesti toteutettuja kursseja. Ne eivät vastaa siihen henkilökohtaisen, intensiivisen yksilöohjauksen tarpeeseen, mikä erityisesti työttömyyden pitkittyessä väistämättä kasvaa. Te-toimistojen määräaikaishaastatteluja siirretään yksityisten toimijoiden toteutettavaksi selvittämättä niiden vaikuttavuutta pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa.

Arvoisa puhemies! Järjestöjen toimintaedellytysten romuttaminen on vaikeuttanut työttömien asemaa kohtuuttomasti. Väitetään, ettei välityömarkkinoilla ole aitoa vaikutusta työllisyyteen. Tämä osoittaa lähes täydellistä ymmärtämättömyyttä siitä, mitä polun rakentaminen takaisin työmarkkinoille vaatii. Kuntouttava työtoiminta ja erilainen tuettu työllistäminen ovat usein ainoa mahdollisuus edetä kohti työelämää. Ei ole realismia odottaa, että polku työmarkkinoille löytyisi vain työllistymällä suoraan yrityksiin. Nimenomaan järjestökenttä on kantanut merkittävää vastuuta asteittaisen etenemisen edellytyksistä. Tätä vastuuta ei ole kohtuullista, eikä sitä voida, kaataa yritysten niskaan. Järjestöjen palkkatukikaton poistaminen on välttämätöntä.

Tarvitsemme myös käytännön toimia ammatillisen osaamisen ja täydennys- ja muutokoulutuksen edistämiseksi. Vastaaminen työvoiman kohtaanto-ongelmaan on ratkaistava, sillä pula osaavista tekijöistä alkaa olla suoranainen kasvueste monilla aloilla. Oppilaitosten, yritysten, järjestöjen sekä julkisen sektorin välinen yhteistyö on välttämätöntä.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Paikko-konsepti on kehitetty keskisuomalaisten kuntien ja työpajatoimintojen välisessä yhteistyössä. Sen avulla esimerkiksi ammatillista tutkintoa suorittavat voivat osoittaa omaa osaamistaan käytännön työn kautta. Toiminta kiinnostaa yrityksiä ja oppilaitoksia, sillä sen vaikuttavuudesta on näyttöä.

Työministeri kiistää voimakkaasti, ettei hallitus olisi ajamassa työpajatoimintaa alas. Tarkoituksena on kerrotun mukaisesti erottaa hyvät akanoista. Tosiasia kuitenkin on, että kentältä häviää paljon toimijoita eivätkä kunnat todennäköisesti tule yhtiöittämään omaa toimintaansa. Emme ole saaneet minkäänlaista vastausta kysymykseen, mikä taho ja ketkä tulevat turvaamaan näiden palveluiden saatavuuden. Työpajatoiminnan piirissä on myös erittäin vaikeista ongelmista kärsiviä nuoria, joiden ensisijaisena tavoitteena on saada työkykynsä takaisin. Eivät nämä nuoret voi odottaa toimintakentän uutta järjestäytymistä.

Tulevalla hallituskaudella työllisyyspolitiikkaa on kehitettävä kokonaisuutena. Sen kautta on paitsi luotava uutta työtä myös pidettävä huolta niistä, jotka työelämäänsä koettavat parhaan kykynsä mukaan päästä. Tarvitsemme kokonaisvaltaista työllisyyspolitiikkaa, emme veronmaksajien rahojen epätarkoituksenmukaista kohdentamista.

**0.05 Ulla Parviainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Suomen kansantalous elää viennistä ja kannattavasta teollisuudesta, joka työllistää ihmisiä kaikkialla Suomessa, ja meidän tässäkin talossa on huolehdittava toimintaympäristön kilpailukyvyistä, siitäkin ihan joka puolella Suomea. Toimintaympäristön tulee olla kilpailukykyinen, jotta etäällä satamista olevat yritykset investoivat rohkeasti viennin jalostusarvon lisäämiseen, sillä jokainen työpaikka harvaan asutulla seudulla on kallisarvoinen.

Valtion yritystukien ja elinkeinopolitiikan arvioinnissa tulisi huomioida nykyistä paremmin tärkeimpien kilpailijamaiden tuet ja verrata kansalliseen järjestelmään.

Kuljetustukijärjestelmän tavoitteena on alentaa syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritysten jalostamien tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja siten parantaa yritystoiminnan edellytyksiä ja lisätä yritystoimintaa näillä alueilla. On hyvä, että tässä budjettiesityksessä hallitus esittää alueellisen kuljetustuen määrärahan korottamista nykyisestä 5 miljoonasta eurosta 6 miljoonaan euroon. Tuki on tarkoitettu pienille ja keskisuurille yrityksille.

On valitettavaa, että nykyinen järjestelmä sisältää ongelman. Kun saman omistajatahon monta pientä yritystä eri puolilla kuljetustukialuetta katsotaankin tuessa yhdeksi tuensaa-jaksi, niin tässä tapauksessa tämä kuljetustuki itse asiassa vesittyy. Etäisyyden haitathan eivät ole hävinneet mihinkään. Otan esimerkin tuolta kotiseudulta. Ihan soratien päässä, siellä niin kaukana kuin vain olla voi, on Kitkawood Oy, joka on kuljetustuen ulkopuolella, koska kuuluu Pölkky Oy:n konserniin ja koska eri paikkakunnilla toimivien itsenäisten osakeyhtiöiden taseet lasketaan yhteen omistusrakenteen vuoksi. Kokonaisuus tuomitaan siis suuryritykseksi, vaikka yksikään konsernin yhtiöistä ei täytä suuryrityksen kriteerejä. Itse asiassa tässä käy näin, että konsernin omistajien yrityskaupoilla ja investoinneilla, joilla on pelastettu työpaikkoja, tavallaan sakotetaan nyt kohtuuttomasti.

On erittäin hieno asia, että kuljetustuen kehittämiseksi on perustettu työryhmä. Toivon, että tässä työryhmässä löydetään ratkaisuja yrityksen koosta riippumattoman syrjäisyyden haitan kompensointiin.

**0.08 Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Työelämä on vahvassa murroksessa. Teollisuuden rakenne muuttuu nopeasti, ja talous on globaalimpaa. Silpputyö, erilaiset

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

projektit ja itsensä työllistäminen ovat lisääntyneet. Työn ja sosiaaliturvan yhteensovittaminen on paras lääke silppuuntuneeseen työelämään.

Perustulo kannustaa yrittämään ja tekee kaiken työnteon kannattavaksi. On tärkeää, että perustulokeilun tulokset ovat mallina, kun työelämän tarpeellisia rakenneuudistuksia tehdään.

Mutta ihan aluksi on peruttava hallituksen niin sanottu aktiivimalli. Se leikkaa työttömän perusturvaa, vaikka hän olisi todella aktiivisesti hakenut töitä tai koulutusta. Kriteerit täyttävää työvoimapolitiittista koulutusta ei ole kaikkialla Suomessa saatavilla. Erityisen kohtuuton malli on ollut yli 55-vuotiaille työttömille, joille se on ollut pääsääntöisesti tuen leikkaus. Tuoreen selvityksen mukaan monet työttömät tuntevat itsensä arvottomiksi ja kokevat jopa vihaa yhteiskuntaa kohtaan. Näin ei voi olla. Jokainen ihminen on arvokas omalla erityisellä itsenään.

On pystyttävä paremmin vastaamaan työelämän kohtaanto-ongelmaan. Meillä on samaan aikaan työvoimapulaa ja pitkäaikaistyöttömyyttä. Meillä on monia työhaluisia ja työkykyisiä ulkona työelämästä. Osatyökykyisille tarvitaan toimivat välityömarkkinat, ja elinikäiseen oppimiseen on panostettava entistä enemmän.

Me emme täällä Suomessa pysty kilpailemaan halpatuotantomaiden kanssa samasta tuotannosta, mutta me olemme onnistuneet teknologian tasossa ja olemme onnistuneet tekemään hyviä, laadukkaita tuotteita.

Vahva ja vakaa rahoitus yliopistoille ja tutkimukseen on tarpeellista. Hallituksen tai poliitikkojen ei ole järkevää itse valita voittajia nousevista aloista tai tutkimuksen iduista. Tutkimus itsessään on arvo ja kaiken sivistyksen pohja. Hallitus on kaventanut vapaan tieteen ja perustutkimuksen mahdollisuuksia ja valinnut rahoituskohteita kärkihankkeilla. Monet niistä ovat olleet ihan hyviä, mutta ne ovat olleet vain laastaria jättimäisille leikkauksille koulutuksesta ja tieteestä.

Pienyrittäjyyden edellytysten parantaminen on olennaista työllisyyden kannalta. On tehtävä pienyrittäjän velvoitteita ja byrokratiaa karsivia uudistuksia, ja tarvitaan tukea yksityisyrityksen ensimmäisten työntekijöiden palkkaukseen.

Nuorisotyöttömyyden nujertaminen on yksi tärkeimmistä tehtävistämme. Moni nuori haluaa oppisopimuskoulutusta, mutta sitä on vaikea löytää. Saksan alhainen nuorisotyöttömyys on osin oppisopimusjärjestelmän ansiota. Siellä yrityksille on helppoa ja edullista ottaa nuoria koulutettavaksi, ja pääosin nuoret työllistyvät yritykseen koulutusjakson jälkeen. Oppisopimusjärjestelmä on uudistettava sellaiseksi, että siitä tulee varteenotettava koulutusmuoto ja väylä työelämään.

Työelämän rakenteelliset uudistukset ovat nyt elintärkeitä Suomelle. Tarvitsemme yhteen hiileen puhaltamista ja paikallista sopimista pienyrityksiin, jotta kaikki voivat luottaa siihen, että Suomessa menestyy työllä ja yrittämisellä.

Toinen keskeinen asia on työpankkitoiminnan laajentaminen ja vahvistaminen. Työpankin kautta yritykset voivat työllistää osatyökykyisiä ja pitkäaikaistyöttömiä riskittä. Moni saa näin väylän työelämään ja mahdollisuuden saada pysyvän työpaikan.

Osa-aikatyön edistäminen on myös keskeistä, sillä esimerkiksi Ruotsissa korkean työllisyyden on taannut osa-aikatyö. Monet pienten lasten vanhemmat haluaisivat tehdä osa-aikatyötä, mutta hallituksen rajaukset päivähoitoon heikentävät osa-aikaisen työnteon mahdollisuuksia sekä työttömien työllistymismahdollisuuksia.

Ilmastonmuutos on ihmiskunnan suuri uhka mutta tarjoaa myös mahdollisuuksia. On edistettävä digitalisaatiota ja cleantechiä. Lisäksi ympäristöystävällisten valintojen tulee

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

olla kuluttajille mahdollisimman helppoja ja myös kannattavia. Jos esimerkiksi asukas asentaa katolleen aurinkopaneeleja ja syöttää ylijäämäistä sähköä verkkoon, niin miksei asukas saa aina kompensatiota tähän sähkön markkinahinnan mukaan? Tarvitsemme nettolaskutuksen sähkömarkkinalakiin energiamurrosta edistämään.

Jottei maailma lämpenisi yli 1,5:tä astetta, tarvitaan energia- ja ilmastotoimien päivitystä. Suomen on oltava hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, eikä aikaa ole hukattavaksi.

**0.13 Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Kotouttamisen määrärahoiksi ehdotetaan 223,7 miljoonaa euroa, joka on 20,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa. Vähennys johtuu oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän muutoksesta. Tästä summasta pelkästään tulkkipalveluihin menee yli 18 miljoonaa euroa.

Maahanmuuton kustannukset ovat moninaiset. Kasvukeskusten toimeentulotukiasiakkaista jopa 40 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia. Asumiskulut ovat valtavat, ja työllisyysaste matelee tietyissä ryhmissä vielä vuosienkin maassaolon jälkeen jopa alle 20 prosentissa. Lisäksi on suoria vastaanottotoiminnan kuluja, erillisiä koulutuksia, epäonnistunutta kotouttamistoimintaa, palveluita laittomasti maassa oleville, viranomaispalveluita ja niin edelleen.

Humanitäärinen maahanmuutto heikentää huoltosuhdetta sekä koko julkisen sektorin rahoitusvajetta. Lisäksi se aiheuttaa sosiaalisia ongelmia, kuten rikollisuutta. Tämä puolestaan kuormittaa virkavaltaa ja koko yhteiskuntaa. Tilastoista eri maahanmuuttajaryhmien ylliedustuksesta esimerkiksi seksuaali- ja väkivaltarikoksissa meillä on paljon esimerkkejä.

Tämä hallitus ei ole tehnyt muutoksia siihen, että me muuttaisimme tämän 30 vuoden aikana jo täysin epäonnistuneeksi todettuja kotoutumiskäytäntöjä, mutta se tietysti johtuu siitä, että meillä ei ole — meillä ei ole keinoja kotouttaa ihmisiä. Ei Euroopassa missään kotouttaminen ole onnistunut toivotulla tavalla.

Ei se vähennä maahanmuuttajien raiskauksia, jos me kerromme tulijoille, että niin ei saa tehdä. He tietävät sen jo tullessaan tänne, ja se on heille jo kerrottu. Meidän olisi myönnettävä nyt jo vihdoin, että meillä ei ole keinoja. Jos siirrämme tänne massamäärin ihmisiä Afrikasta ja Lähi-idästä, he tuovat Afrikan ja Lähi-idän tullessaan. Katsotaan Ruotsia: siitä on tulossa islamilainen kansankoti. Se on hyvin surullista, koska tämä olisi estettävissä.

Maahanmuuttopolitiikassa etusijalle on aina asetettava kansallinen etu, kuten esimerkiksi Australia on tehnyt. Tulevat sukupolvet joko kiittävät meitä tai kiroavat meidät riippuen millaisen maan jälkipolvillemme jätämme.

**0.16 Kauko Juhantalo kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edellä edustaja Huhtasaari keskittyi poliittisista syistä, heidän linjansa mukaisesti, ainoastaan pieneen osaan siitä, mitä mahdollisuuksia tällä pääluokalla on. Minä haluan katsoa positiivisesti tätä pääluokkaa. Se on se pääluokka, joka tuo Suomeen tuloja ja on tärkeä talousarviokeskustelussa.

Otan oikeastaan kolme asiaa esiin. On tämä Venäjän kauppatilanne, johon edustaja Kulmala viittasi. Se on tosiaan puolittunut 3,4 miljardiin mutta on löytänyt tasonsa, josta ponnistaa eteenpäin. Me kaikki tiedämme, että kaupankäynti on kiinni Venäjän taloudesta, ruplan kurssista ja tullausvaikeuksista, mutta pääsääntöisesti se on kiinni Ukrainasta ja Ukrainan suhteille laitetuista kansainvälisistä pakotteista. Ne estävät luonnollisen kaupankäynnin, erityisesti maataloustuotteiden vientiä, jossa meillä olisi hyviä tuotteita. Suomella on periaatekanta, että niitä ei kierrätetä salaa toisten maiden kanssa.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Toinen, johon haluan kiinnittää huomiota, on matkailu. Se on äärimmäisen tärkeää. Sille ei aina osata arvoa antaa. Se on meidän bruttokansantuotteeseen tällä hetkellä eniten tuloa tuottava ja siihen liittyy edelleen kasvupotentiaalia erittäin kauniisti ja hyvin. Saavutamme — emme kiinni, mutta saavutamme — sitä rakoa, joka meitä eristää Ruotsista, Norjasta ja muista Skandinavian maista. Olemme oikealla tiellä, ja siihen on panostettu hyvin paljon.

Kolmas on Terrafame ja sen yhteydessä tapahtunut kaivosteollisuuden kehitys, johon on liitetty uuttakin tälläkin hetkellä. Työ- ja elinkeinojaosto on alusta lähtien kannattanut Terrafamen riskinottoa, ja se on osoittautunut oikeaksi, ja tällä hetkellä yhtiöllä on satojen miljoonien kaupallinen arvo. Siitä ei pidä luopua, vaan se pitää säilyttää siltä osin kuin se on Suomen valtion enemmistöomistuksessa, säilyttää meidän yhtenä helmenä. Siihen liittyy akkuteollisuus ja Suomen maaperästä löytyvät kemikaalit, jotka vahvistavat sitä alaa, josta maailmanlaajuisesti on puutetta ja josta toivomme olevan vielä enemmän puutetta, jotta saisimme tämän akkuteollisuuden maailmanvalloituksen piiriin.

Tämä positiivisuus täytyy myös tuoda esiin talousarviokeskustelussa, jossa useimmiten puhutaan vain, mikä on huonosti ja missä on liian vähän rahaa ja mikä menee huonosti. Meillä menee osa myös hyvin tässä Suomessa, ja siitä on kiittäminen tätä hallitusta hyvin paljon, sen määrätietoista työtä.

**0.19 Ulla Parviainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy todeta, kun eilen tätä pääluokkaa avattiin ja edustaja Juhantalo piti puheenvuoron ja otti esille matkailun ja sen, että matkailu itse asiassa häipyy ja häviää tähän muuhun työllistämisen kannalta ja myöskin sen merkityksen kannalta: matkailuhan on elinkeino, joka on kasvanut ja kansainvälistynyt muita toimialoja nopeammin nykyvuosina, ja täytyy sanoa, että se on ainoa vienninala, jonka kulutus tapahtuu täällä Suomessa kokonaisuutena.

Siellä on vielä yksi myönteinen asia, eli työvoima. Suuri osa työvoimasta on nuoria, koska alle 26-vuotiaitten työntekijöiden osuus on 30 prosenttia, ja he työllistyvät niillä alueilla, joilla työllistyminen esimerkiksi alueen syrjäisyyden takia on usein aika vaikeaa. Me tiedämme, että matkailu tulee pysymään työvoimavaltaisena, automaatio ei kovin hevin sitä heiluttele. Vuoteen 2025 työntekijämäärän ennustetaan kasvavan jopa 40 000 työntekijällä — sehän on huima kasvunodotus. Eli kaikki satsaukset, jotka tehdään tähän, ovat hyvin vahvasti eteenpäin vieviä.

Myönteinen asia, joka on tukenut tätä matkailun kasvua: vuosien 2016—2017 aikana useat kansainväliset mediat ja matkajärjestäjät ovat tehneet voimakasta Suomen matkailun esille tuontia, ja yksi tällainen myönteinen asia, joka tukee tätä matkailua, on myöskin elokuvien tuotantotuki, joka tällä hallituskaudella nostettiin. Eli suomalaista luontoa kehuvat, myönteisesti kehuvat, tukevat elokuvat ynnä muu tuotanto on selkeä tuki meidän matkailun kasvulle, eli nyt me saamme nauttia niistä hedelmistä, mitä on tuossa pari kolme vuotta sitten tehty tämän näkyvyyden eteen.

Hieno asia, että budjetissa päätoimenpiteet matkailun kasvun ja uudistumisen kiihdyttämiseksi on 8 miljoonaa euroa. Minä uskon, että tällä rahalla saadaan vielä kovasti kasvua aikaiseksi.

**0.22 Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Juhantalo kysyi, voisiko näitä tuloksia katsoa myös positiivisesti, ja kyllähän tässä nyt jotain positiivisuuttakin on tapahtunut, ei

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

sitä ole kiistäminen, varsinkin niitten kahden ensimmäisen vuoden aikana, kun perussuomalaiset olivat mukana hallituksessa linjaamassa erinäisiä asioita.

Tässä puheenvuorossa kahteen asiaan haluan kiinnittää huomiota:

Ensimmäinen koskee nuorten työllisyystilannetta. Vilkaisin tuossa Tilastokeskuksen tilastoja, niin 15—24-vuotiaista nuorista oli työssä 353 000 ja työttömiä 37 000, ja heidän yhteenlaskettu määränsä on 618 000 Suomessa tällä hetkellä. Työttömyysprosentti heidän osaltaan on 9,4 prosenttia. Positiivista on se, että vuoden takaiseen tilastoon verrattuna se on laskenut 2,2 prosenttia.

Mutta sitten kun me rupeamme tarkastelemaan vähän tarkemmin näitä yksilöllisiä syitä, ehkä siellä on osin se, että me olemme lisänneet erilaisia aktiivitoimenpiteitä ja tällaisia työpajapaikkoja ja muita, ja ehkä tämmöisiä tutkintoon johtavia koulutuspolkujakin, jotka ovat hyviä asioita, mutta monet nuoret myös jäävät tämmöisen niin sanotun piilotyöttömyyden tilaston taakse. Piilotyöttömiähän Suomessa on 119 000, puhumattakaan heistä, jotka tienaavat niin vähän, etteivät he tule toimeen tuloillaan. Me tiedämme, kuinka valtavasti varoja menee esimerkiksi asumistukeen. Jos oma asunto tarvitaan ja haluttaisiin maksaa kokonaisuudessaan vuokra, niin tuloja tarvitaan huomattavasti enemmän, ja siihen eivät nämä nuoret monetkaan yllä.

Suomessa monen nuoren ongelmat periytyvät jo vanhemmilta ja ovat jopa usean sukupolven mittaisia. Siinä mielessä meidän pitäisi pystyä konkreettisempia toimenpiteitä tekemään sen eteen, ettei meillä olisi noin 50 000 syrjäytynyttä nuorta, jotka ovat poissa työelämästä tai koulutuksesta tai muista aktiivitoimenpiteistä. Ei tänä päivänä nuorta kiinnosta se, ettei hän saa rahaa siitä, että jää työttömäksi. Ei häntä edes kiinnosta se, että ei saa toimeentulotukea. Nämä niin sanotut syrjäytyneet nuorethan ovat juuri sellaisia, että eivät he näy edes sosiaaliviraston tilastoissa. Siinä mielessä meillä täytyy tulla todellakin joku uusi valkeus tähän taloon, että me ymmärrämme, millä tavalla me nappaamme kiinni nämä nuoret, joita me olemme menettämässä joka vuosi.

Yksi keskeinen keino tavoittaa nämä syrjään jäävät nuoret ja nuoret aikuiset on ehdottomasti tunnustaa kolmannen sektorin, erityisesti järjestöjen merkitys heidän auttamisessaan. Kuitenkaan se ei näy riittävässä määrin. Me käytämme hyvin paljon tehottomia toimenpiteitä uskoen siihen, että nykyinen viranomaisjärjestelmä ja kuntien toimenpiteet yksin riittävät heidän tukemiseensa takaisin elämään. Monesti ne ovat kumminkin hyvin yksinkertaisia tapoja, millä tämmöinen nuorten syrjäytyminen saadaan katkaistua.

Ennen kaikkea jos ennaltaehkäisevät toimet eivät ole toimineet varhaiskasvatuksessa, koulussa tai jossain muussa nuorisotoiminnassa, pitäisi viimeistään siinä vaiheessa kun semmoinen kierre alkaa näkyä, että tippuu kelkasta, nimetä edes yksi turvallinen aikuinen kulkemaan rinnalla koko sen prosessin läpi, minkä kautta hänet halutaan saattaa tähän yhteiskuntaan osalliseksi. Tämä yhden henkilön nimeäminen ei onnistu Ohjaamojen kautta, vaikka siihen ollaan pyritty. Me vakinaistimme Ohjaamot viime vuonna, ja kuitenkin Ohjaamojen tulokset, kun pitkään tarkastelee, eivät välttämättä puhu sen puolesta, että nuoret olisivat päässeet kokonaisuudessaan eteenpäin. Ne eivät ole niin hyviä kuin itse odottaisin, koska meillä ei kuitenkaan vastaavasti se määrä vähene sieltä toisesta päästä. Niitä tulee aina vain lisää, vaikka me saamme jotkut autettua eteenpäin.

Toivoisin, että kun hallitus, joka nytten tässä eduskunnassa istuu, tulee vaihtumaan, ensi vaalikaudelle otettaisiin hallitusneuvotteluihin kaikkien puolueiden osalta yhteisesti tavoitteeksi puolittaa tämä syrjäytymiskehitys. Se pystytään toteuttamaan kustannustehokkaasti, uskokaa minua siinä. Nimittäin näistä on niin paljon todisteita, millä tavalla nuorten

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

syrräytyminen on saatu pysähtymään, kun se ollaan tehty innovatiivisesti kansalaisjärjestöjen tuella.

Arvoisa puhemies, aika näyttää pian loppuvan, joten jätän seuraavan huomioni seuraavaan puheenvuoroon. — Kiitos.

**0.27 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Jo vähän rupesin epäilemään, että edustaja Niikko on eksynyt väärille jäljille mutta ei toki, kyllä siellä oli juuri se, mikä kuuluu sinne ministeri Lindströmin tontille.

Kiinnitin huomiota edustaja Juhantalon arvokkaaseen puheenvuoroon siitä, että me olemme käyneet aika rankkaa keskustelua Terrafamen osalta tässä talossa. Me olemme olleet hylkäämässä, hyväksymässä, hylkäämässä, hyväksymässä, ja sitä keskustelua on käyty, että vieläkö laitamme 50 miljoonaa vai paljonko laitamme siihen.

No, itse kun olen teollisuustyöntekijä, olen antanut siunaukseni tälle hallituksen linjalle siinä mielessä, että katsotaan kuitenkin vielä. Se sulkemisprosessi olisi syönyt hirvittävästi yhteiskunnan varoja. Ja näin sen kuultuani — kun tunnen sitä väkeä, joka siellä toimii työntekijöinä ja prosessissa muutoinkin — että vielä on mahdollisuus. Se on harmillista, että se alku oli niin surkea kuin se olikin. Me pilasimme paljon vesistöjä ja näimme tosi murheellisen näytelmän siinä, mitä oli.

Mutta me satakuntalaiset, minä ja edustaja Juhantalo, voimme kuitenkin olla tyytyväisiä siitä, ettei nyt pelkästään Terrafamen piikkiin jää se, että meillä on akkuteollisuutta, kun molemmat olemme sen uutisen lukeneet, että Harjavaltaan nousee akkukemikaalitehdas. Ja varmasti yksi edellytys siihen on ollut se, että meillä on Harjavallassa nikkeli- ja kuparijalostusta, jotka molemmat ovat akkuteollisuusraaka-aineita sinällään. Ja nyt vaikka tietää sen, että sieltä ei tule rikasteita eikä nikkelisulfidia Harjavaltaan, niin siitä huolimatta meillä tämä rakenne säilyy.

Toivotaan, että se kaikki, vesistö ja muut asiat, pystytään hoitamaan niin kunniakkaasti sen pilaamisen jälkeen, että me voimme Suomessa katsoa turvallisesti kaivosteollisuuden tulevaisuudennäkymiin.

**0.30 Kauko Juhantalo kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On ilo kuulla edustaja Myllykoskelta tuo. Minä sanon, kun sattumalta johdan sitä jaostoa, että oli suuri ilo, kun heti kävimme siellä katsomassa, niin edustaja Anderssonin johdolla myös teidän liikkeenne oli tuke-massa tätä vahvistavaa mielipidettä, että sinne pitää rahaa laittaa ja otamme riskin. Tämä vesistön pilaantuminen oli tietysti harmillinen asia, mutta se on osoittautunut ei-niin-laa-jaksi kuin silloin suurenneltiin, ja nythän se on täysin pysähtynyt, koska päästöt ovat vain mikroluokkaa sinne normaalitoiminnassa, kun nämä tulvavedet saatiin pois sieltä.

Haluaisin edustaja Niikolle myös sanoa, että ovat perussuomalaiset oppositiossa tai hallituksessa, niin kyllä täällä jaostossa edustaja Vähämäki on erittäin arvokkaasti edustanut liikettä sekä hallituksessa että oppositiossa. Hän on tukenut kaikkia niitä yksimielisesti, joihin me olemme päätyneet tässä jaostossa.

Minä halusin vielä nostaa esiin digitalisaation, mitä tämä minun ikäpolveni vierastaa. Se on ollut välttämättömyys ja hieno asia, kun olemme saaneet valtavasti nousevan kiinalaisten matkailijoiden vyöryn Lappiin ja sille alueelle. Siitä on paljon juuri digitalisaation ansiota, koska heidän maksujärjestelmänsä on hyvin sopiva tällaiseen systeemiin, ja on vain syytä tätä edelleen kehittää ja luottaa siihen, että siellä ne massiiviset voimat ovat liikkeellä nyt kun eräät muut, erityisesti venäläiset, ovat vähentyneet. Onneksi tuo länsimatkailu

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

on edelleen myös piristymässä, mutta ei sitä vauhtia kuin kiinalaisten tulo Suomeen. Tervetuloa.

**0.32 Mika Niikko ps:** Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kiinnittää tässä pääluokassa huomiota myös valtion korvauksiin kotouttamisesta kunnille. Näitten määrärahaksi esitetään 222 miljoonaa euroa. Tässä on vähennystä vain 21 miljoonaa euroa tähän vuoteen verrattuna. Muutama huomio:

Mehän tässä tänään päivällä aikaisemmin keskustelimme sisäministeriön hallinnonalalla olevista havainnoista koskien tätä maahanmuuttokysymystä. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössään valiokunta oli maininnut sen, että erityisesti on kiinnitetty huomiota siihen, että vastaanottojärjestelmässä on kolmen vuoden aikana kadonnut yli 6 000 turvapaikanhakijaa. Sen lisäksi arvioidaan, että ensi vuonna, 2019, vastaanottojärjestelmästä katoaa 1 100 henkilöä. Me tiedämme ja me osaamme jo ennakoida, kuinka paljon sieltä tulee katoamaan ja jää Suomeen laittomasti tai matkustaa täältä muualle Eurooppaan. Siitä huolimatta me emme tee riittäviä toimenpiteitä tämän kehityksen pysäyttämiseksi. Sitä perussuomalaiset eivät voi ymmärtää.

Meillä olisi keinoja ehkäistä laittomasti maassa olevien henkilöiden tänne jäämistä, ja yksi keino on se, että me emme anna laittomasti maassa oleville sosiaalisia etuuksia. Ei ole hyväksyttävää se, että kunta toisensa jälkeen kallistui sille linjalle, että annetaan laittomasti maassa oleville sosiaali-etuksia. Sen lisäksi heitä suojellee lainsäädäntö siten, että heistä ei tarvitse kertoa poliisille. Tokihan tämä lisää vetovoimaa Suomeen, ja sen johdosta on arvioitu, että Suomeen tulisi ensi vuonna 4 000 uutta turvapaikanhakijaa.

Tässä kyseisen jaoston pääluokassa mainitaan myös se havainto, mitä aikaisemmin en ole huomannut, että näiden 4 000:n tänne tulleen henkilön käsittelyssä myönteisen turvapaikkapäätöksen arvioidaan saavan noin 41 prosenttia hakijoista. Tämä on siinä mielessä yllättävä tieto minulle, että itse hallinto- ja turvallisuusjaostossa ollessani ja myös vaalikauden alussa lähdin osaltani ajamaan sitä, että turvapaikkapäätösprosessin pitää olla kuitenkin läpinäkyvä mutta myös hyvin tiukka. Me emme voi heppoisilla perusteilla antaa tänne tulleille nuorille miehille turvapaikkaa, jos siihen ei ole selkeätä näyttöä, että on hengenhädässä. Vaalikauden alussa tämä suunta meni siihen, että noin yksi kolmasosa tänne tulleista sai turvapaikkapäätöksen tai oleskeluluvan. Nyttien vaalikauden loppua kohti nämä luvut näyttävät kasvavan, kuten tässä arviossa on esitetty. Se huolestuttaa.

Toinen asia, mikä tässä mainitaan, on se, että valiokunta on tyytyväinen siitä, että ulkomaalaisten työllisyysaste oli 27 prosenttia. Elikkä heidän työttömyytensä on laskussa, kun se aikaisemmin — edellisen vuoden toukokuuhun verrattuna — oli 25,1 prosenttia. Tässä nostetaan esille se, että toimenpiteistä vaikuttavimmat ovat ammatillinen koulutus, ja siten palkkatukitoimenpiteet ja muut positiiviset vaikutukset.

Sinänsä ymmärrän sen, että tokihan meidän pitää kaikille pystyä luomaan työpaikkoja, koulutuspaikkoja, mutta en voi hyväksyä sitä, että maahanmuuttajat asetetaan eriarvoiseen asemaan kantasuomalaisiin nähden. Meillä on hyvin useita tällaisia positiivisia toimenpiteitä nimenomaan näille turvapaikanhakijoille, maahan tulleille henkilöille, joita kantasuomalainen ei saa, eivätkä ne häntä tavoita. Tämän lisäksi, mitä valtio lisää niihin omia varojaan, kunnathan käyttävät kunnasta riippuen, esimerkiksi Helsinki ja Vantaa hyvin voimakkaasti, varoja heidän tänne integroimisekseen. Toki tämä on tietysti mielessä ymmärrettävää, mutta meidän tulisi toimia aivan samalla periaatteella suomalaisten täällä ve-

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

roja maksaneiden vanhempien lasten integroimiseksi tähän yhteiskuntaan, jotta he eivät tipu keltasta pois.

Arvoisa puhemies! Aika alkaa tässä loppua. Lopuksi haluan vain todeta sen, että odotaisin hallitukselta vielä niitä päätöksiä, joita tämän vaalikauden alussa lähdettiin tekemään turvapaikkalainsäädännön tiukentamiseksi.

**0.37 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Siinä 20 sekunnissa, mikä olisi ollut äskeisessä puheenvuorossa vielä aikaa, unohdin erään keskeisen asian, ja se oli matkailun edistäminen. Toivoisinkin, että kun meillä nyt matkailuun satsataan, mikä on hyvä asia, siitä — ei edes pitkin hampain — on hyvä kiittää hallitusta, että näin on toimittu. Se on meille voimavara. Meillä on mahdollisuus: me olemme yksi maailman ehkä monipuolisimpia arktisen alueen kohdemaita.

Toivoisin, että hallitus voisi vielä itsekriittisesti tätä rahoitusta harkitessaan ja tänne satsataksaan tehdä arvioita, että pitäisikö vielä enemmän huomioida se, että nämä työpaikat ovat kausiluonteisia. Kun me keskitymme hyvin paljon Lapin matkailuun ja se on talviaikaan liittyvää, niin vaikka minä haluan, että sosiaaliturvan pitää olla kaikille kattavaa, niin emme olisi tekemässä sitä, että tuotamme työpaikkoja niin, että ihmisellä on oikeutus ansiosidonnaiseen päivärahaan ja sitten osan, ja ison osan, siitä maksaa valtio, kun ollaan työttömänä. Eli peilattaisiin näitä asioita niin, että tähän matkailun edistämiseen keskityttäisiin siltä pohjalta, että Lapin matkailun kesämatkailua voitaisiin edistää kausiluontoisuudesta ja että Suomi alueellisesti olisi erittäin kattava matkailullinen maa.

Kyllä minä sanoisin, että meillä Satakunnassa olisi erittäin paljon annettavaa, ja tiedän, että Saimaan vesistö on erittäin houkutteleva vaihtoehto. Ihan yhtä lailla siellä, kun mennään Kainuuseen, on sitä talvea. Ne matkailijat, jotka Kiinasta tulevat, haluavat nähdä sen lumen ja kokea sen hiljaisuuden — jotkut pakenevat sitä sitten äkkiä takaisin matkailukeskukseen. Mutta meillä on paljon valtteja, ja toivon, että tätä pohdittaisiin monipuolisemmin kansantalouden kannalta ja kehitettäisiin tätä myös alueellisesti ja kokovuotisesti. Kyllä meidän Lappi on hieno myös kesällä, ja siihen pitää satsata.

On ollut hienoa huomata se, että kun yhdessä kiinalaisessa television viihdeohjelmassa käytiin nukkumassa yksi yö iglussa pohjoisessa katselemassa revontulia, niin vierailijoiden määrä räjähti. Markkinointiosaamista me tarvitsemme tälle saralle vielä todella runsaasti.

**0.40 Ulla Parviainen kesk:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti totean, että erittäin painava puheenvuoro, edustaja Myllykoski. Matkailualueilla on erittäin suuri haaste kuroa toiminta ympärivuotiseksi, eli että ei olisi vain talvisesonkia tai vain kesäsesonkia, kuten joillakin alueilla on, ja siihenhan kunnat ponnistelevat kovasti, tämän ympärivuotisuuden savuttamiseksi. Itse asiassa matkailualueellahan on käytössä vuosityöaikapankki, jolla hiukan helpotetaan sitä tilannetta, että ei tulisi niin pitkäksi aikaa se työttömyysjakso.

Mutta meillä todellakin pitäisi ponnistella siihen, että me saisimme nytten nämä investoinnit, mitä on tehty — majoitusinvestoinnit, rakentaminen ynnä muuta — ympärivuotisesti käyttöön, ja siihen meillä pitää yrittää löytää kaikki mahdolliset keinot. Siitä samaisesta iglusta, josta näkee revontulet silloin talvella, kesällä näkyy se valoisa yö, aurinko ei laske ollenkaan. Sekin on ihan ihmeellinen asia ulkomaalaisille.

## Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

0.41 **Kauko Juhantalo kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä näihin igluihin ja muihin. Minä olen käynyt sitä katsomassa, keskustellut japanilaisten kanssa, niin pelkästään se, että he näkevät taivaalla tähdet, joita on mahdotonta nähdä siellä ylikansoitetuissa maissa, kun ne ovat usvan ja saasteiden peitossa, saati sitten, kun he näkevät revontulet, niin se on valtava kokemus.

Investointien ja matkailun kehittäminen kautta maan kulkevat käsi kädessä. Meidän on tarpeen saada molempiin kauden päihin kuukausi lisää aikaa, mutta juuri investoinnit ovat varovaisia sen vuoksi, että niitä ei saada. Silloin investoinneilla tultaisiin tekemään hotelleja ja majoitustiloja sinne, mutta ei olla vielä onnistuttu saamaan niin riittävää vakuuttavuutta sille, että tämä kesä- ja kausimatkailu pääsisi varmuudella toimimaan niin, että investointi tulisi ja matkailijat tulisivat.

Edustaja Myllykoski ja edustaja Parviainen ovat aivan oikeassa. Keskeisessä asemassa on se, että me saisimme myös etelään matkailijoita. Lappi on vain iskostunut ihmisten mieleen, ja etelässä on Satakuntaa myöten mitä houkuttelevimpia kohteita, joissa toivoisi ihmisiä liikkuvan.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.